

Midjehölster vs Benhölster

En fenomenografisk undersökning av midjehölstrets och benhölstrets användning bland ordningspoliserna i Jyväskylä och Tammerfors.

Ronnie Björkskog

11/2018

Författare Ronnie Björkskog	Examen Polis (YH)	
Publikationens titel Midjehölster vs Benhölster En fenomenografisk undersökning av midjehölstrets och benhöstrets användning bland ordningspoliserna i Jyväskylä och Tammerfors.	Offentlighetsgrad Offentlig	
Handledare Sebastian Stark & Sabina Jordan	Lärdomsprovets form Undersökande lärdomsprov	
<p>Referat</p> <p>Arbetsergonomi är en viktig aspekt när man ska förebygga fysiska besvär i arbetslivet. Detta gäller även inom polisen.</p> <p>Polisen ska bära med sig tjänstevapen i arbetet. Ordningsspolisen kan välja mellan två olika hölster för att bära sitt tjänstevapen, nämligen midjehölster eller benhölster.</p> <p>Syftet med den här undersökningen var att undersöka hur många procent av ordningspoliserna i Jyväskylä och Tammerfors som använder midjehölster eller benhölster i arbetet. Det har även undersökts vad orsakerna kan vara till att ordningspoliserna i de ovannämnda städerna väljer midjehölster framom benhölster och vice versa. I undersökningen har använts enkäter och intervjuer för att samla in materialet. Intervju- och enkätresultatet har analyserats för att få fram det procentuella antalet användare av respektive vapenhölster samt orsakerna till vapenhölstrens användning.</p> <p>I undersökningen behandlas arbetarskyddslagen samt lagen om företagshälsovård. Där bestäms vilka skyldigheter arbetsgivaren har gentemot arbetstagaren för att främja hälsa och arbetsergonomi.</p> <p>Resultatet av undersökningen var att 50 procent av respondenterna använder midjehölster i arbetet och 50 procent använder benhölster. Orsakerna till att en del verkar ha midjehölster är för att Polisyrkeshögskolan utrustat dem med midjehölster eller för att inrättningen inte gett lov att använda benhölster utan läkarordination. Orsakerna till att en del respondenter använder benhölster verkar vara för att det skiftar vikten bort från höften, lindrar ryggproblem eller att användningen av den tunga skyddsvästen underlättas med benhölster.</p> <p>I diskussionsdelen framkommer ett förslag om hur användningen av vapenhölster kunde utvecklas vid Polisyrkeshögskolan. Som förslag till fortsatt forskning vore att undersöka benhöstrets påverkan på ergonomin under en längre tid, samt hur de kvinnliga ordningspoliserna upplever vapenhölstrets ergonomi.</p>		
Sidantal 50 + 3 bilagor	Månad och år då granskningen skett 11/2018	Lärdomsprovets kod (YH2016LP)
<p>Nyckelord: Polis, midjehölster, benhölster, ergonomi, uppfattning, ryggproblem</p>		

Tekijä Ronnie Björkskog	Tutkinto Poliisi (AMK)	
Julkaisun nimi Midjehölster vs Benhölster En fenomenografisk undersökning av midjehölstrets och benhöstrets användning bland ordningspoliserna i Jyväskylä och Tammerfors.	Julkisuusaste Julkinen	
Ohjaaja Sebastian Stark & Sabina Jordan	Opinnäytetyön muoto Tutkimuksellinen opinnäytetyö	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Työergonomia on olennainen tekijä fyysisten ongelmien ennaltaehkäisemisessä työelämässä. Työergonomia on tärkeää myös poliisin työssä.</p> <p>Poliisiin tulee työssään kantaa mukanaan virka-asetta. Järjestyspoliisi voi valita kahden eri asekotelon väliltä. Vaihtoehdot, joiden väliltä järjestyspoliisi voi valita on, vyökotelo ja reisikotelo.</p> <p>Tämän tutkimuksen tarkoitus oli tutkia, kuinka monta prosenttia Jyväskylässä ja Tampereella työskentelevistä järjestyspoliiseista käyttävät vyö- tai reisikotelo työssään. Lisäksi tutkimuksen tarkoitus oli selvittää, miksi edellä mainituissa kaupungeissa järjestyspoliisit valitsevat vyö- tai reisikotelon. Tutkimuksessa on käytetty kyselyjen ja haastattelujen vastauksia aineiston keräämiseksi. Haastattelu- ja kyselyvastauksia on analysoitu, jotta saataisiin selville asekoteloiden käyttäjien prosenttiosuus, sekä käytön syitä.</p> <p>Tutkimuksessa tarkastellaan työturvallisuus- ja työterveyslakia. Niissä määritellään työnantajan velvollisuudet työntekijää kohtaan terveyden ja työelämän edistämiseksi.</p> <p>Tutkimuksessa selvisi, että 50 prosenttia vastaajista käyttää vyökotelo työssään ja toinen 50 prosenttia käyttää reisikotelo. Osa vastaajista kertoi käyttävänsä vyökotelo, koska he ovat saaneet sellaisen Poliisiammattikorkeakoululta. Toinen syy oli, etteivät he ole saaneet lupaa käyttää reisikotelo ilman lääkärin määräystä. Vastaajat, jotka käyttävät reisikotelo, kertoivat reisikotelon siirtävän painoa pois lonkalta, lievittävän selkäongelmia sekä helpottavan raskaan suojaliivin käyttöä.</p> <p>Tutkimuksessa käydään myös keskustelua siitä, miten asekoteloiden tulevaisuutta voitaisiin kehittää Poliisiammattikorkeakoulussa. Ehdotukseksi lisätutkimukselle olisi tutkia reisikotelon vaikutus ergonomiaan pidemmällä ajalla, sekä miten naispuoliset järjestyspoliisit kokevat asekotelon ergonomian.</p>		
Sivumäärä 50 + 3 liitettä	Tarkastuskuukausi ja vuosi 11/2018	Opinnäytetyökoodi (OPS) (YH2016LP)
<p>Avainsanat</p> <p>Poliisi, vyökotelo, reisikotelo, ergonomia, havainnot, selkäkipu</p>		

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	1
1.1	Undersökningens syfte	3
1.2	Avgränsning	4
1.3	Disposition	5
1.4	Tidigare undersökningar	5
2	TEORI	6
2.1	Polisens vapenhölster	6
2.1.1	Midjehölster och behölster	7
2.1.2	Behölstrets historia och användning inom polisen	9
2.1.3	Polisutbildningens utrustning i Sverige och Finland	10
2.2	Utrustningsbältets och vapenhölstrets ergonomi	11
2.2.1	En skytteutbildares utlåtande om vapenhölster	15
2.3	Arbetarskyddslag	16
2.4	Lag om företagshälsovård	16
2.5	Ergonomi	17
2.6	Ryggproblem	18
2.7	Arbetsförmågans inverkan på ekonomin	19
3	MATERIAL OCH METOD	20
3.1	Kvantitativ och kvalitativ forskning	20
3.2	Fenomenografi och hermeneutik	20
3.2.1	Materialinsamling	21
3.2.2	Innehållsanalys	23
3.3	Att utforma frågor	24
3.4	Validitet och reliabilitet	26
3.5	Forskningsetik	27
4	RESULTAT	28
4.1	Den procentuella uppdelningen av midjehölster och behölster bland respondenterna	29
4.2	Upplevda ergonomiska problem vid användning av midjehölster	31
4.3	Orsakerna till att ordningspoliserna har midjehölster enligt respondenterna	35
4.4	Upplevda ergonomiska problem vid användning av behölster	37
4.5	Orsakerna till att ordningspoliserna har behölster enligt respondenterna	41
5	SAMMANFATTNING OCH DISKUSSION	48

1 INLEDNING

Fysiska åkommor som *ryggproblem* och andra *belastningsskador* förekommer inom många yrkeskategorier, så även inom polisen. Under det senaste årtiondet har ryggproblem blivit vanligare hos ordningspoliserna¹. Arbetsbelastningen för ordningspoliserna orsakas inte bara av fysisk belastning, utan även av andra faktorer som skiftesarbete eller psykisk stress. (Baek Larsen, Elgmark Andersson, Tranberg och Ramstrand, 2014, s. 3.) Belastningen i arbetet orsakar bland annat ryggproblem.

Margareetta Syväjärvi skriver i en artikel om hur man förebygger ryggproblem hos ordningspoliserna. År 2012 var antalet sjukledighetsdagar i Finland som berättigade till sjukdagpenning 2,1 miljoner. Kostnaderna för sjukledighetsdagarna var sammanlagt 119,8 miljoner euro. (Syväjärvi, 2016, s. 1.) Den vanligaste sjukdomen som försämrar arbetsförmågan är ryggproblem (Syväjärvi, 2016, s. 34).

Enligt en artikel i Gefle Dagblad har poliserna med ryggproblem fått bära behölster för att avlasta ryggen i arbetet. Håkan Karlsson som är länspolismästare i Sverige säger att poliserna i Norrbotten har bytt till behölster, eftersom pistolen i midjehölster trycker mot höften. Efter övergången hade de som bytt till behölster sluppit besvären med ryggproblem. (Hedström, 2009.)

I den här undersökningen fokuserar jag på arbetsergonomi i olika situationer av polisarbete och främst hur vapenhölstrets ergonomi upplevs av ordningspoliserna. Med hjälp av enkäter har jag undersökt hur många av ordningspoliserna i Tammerfors och Jyväskylä som använder midjehölster och behölster. Jag har även undersökt vilka orsakerna kan vara till att respondenterna² använder de olika vapenhölstren.

Magnus Bergsten drev ett projekt (*Samhällsbärarna*) vid Mittuniversitetet, i vilket syftet var att förbättra utrustningsbältet³ för den svenska polisen och göra det mera ergonomiskt. För att en polis i Sverige ska få använda behölster behövs ofta ett läkarintyg för att påvisa

¹ Ordningpolis= en polis som arbetar inom övervakning- och alarmsektorn (Poliisi, 2018).

² Undersökningspersoner eller subjekt i en undersökning (Bryman, 2001, s. 79).

³ Bälte med utrustning som polisen bär runt midjan på vilket kan fästas hölster för olika redskap, exempelvis tjänstevapen, OC-spray eller teleskopbatong (egen definition).

*belastningsbesvär*⁴. (Bergsten, 2013, s. 10.) Bergsten avgränsade undersökningen till ordningspoliser och materialet samlade han in genom att intervjua dessa. Bergsten frågade 7 frågor som rör ergonomi av 18 poliser. Flera av poliserna som blev tillfrågade nämnde att behölstret var en lösning på vissa ergonomiska problem. En av kommentarerna var att behölster är bättre i bil. (Bergsten, 2013, s. 20–28.)

Ordningspolisen i Finland bär tjänstevapen av märke Glock eller Walther (Hämäläinen, 2017, s. 3–9). Tjänstevapnet bär polisen i ett midjehölster eller i ett behölster (Vainio, 2010, s. 101). En ordningspolis sitter till stor del i polisbilen under arbetsskiftet, ett skift som vanligen varar i 12 timmar (Nevala & Nyberg, 2006, s. 2).

Polisen i Finland har ungefär 1600 bilar. Av dessa är 500 paketbilar som används till patrullverksamhet och ungefär 500 är av personbilstyp (Polisen, 2018). Under grundutbildningen på Polisyreshögskolan upptäckte jag att utrustningsbältet, framförallt vapnets hölster inverkade på ergonomin. Därför ville jag undersöka hur valet av vapenhölster kan påverka den upplevda ergonomin bland ordningspoliser.

Min undersökning kan beskrivas som en *fallstudie*⁵, eftersom jag koncentrerar mig på en specifik grupp i samhället, nämligen ordningspoliser inom övervakning- och alarmsektorn i städerna Jyväskylä och Tammerfors. En fallstudie kan utföras för att undersöka ett litet samhälle eller organisation (Bryman, 2004, s. 65). Undersökningen är *kvantitativ*, eftersom materialet har samlats in genom enkäter. Materialet har även samlats in med hjälp av intervjuer.

Jag har utfört en *kvalitativ innehållsanalys* av materialet från enkäterna. Min undersökning är därmed både av *kvantitativ* och av *kvalitativ* karaktär. I kapitel 3.1.1 behandlas kvantitativ och kvalitativ forskning närmare. Eftersom jag undersökte poliserna egna uppfattningar så kan man även klassa undersökningen som *fenomenografisk*.⁶ Undersökningens teoridel i kapitel 2 inbegriper begreppen *midjehölster* och *behölster*, vilka även beskrivs i detalj.

⁴ Belastningsbesvär förekommer vanligen i rygg, nacke, axlar, armar samt i höften. Orsaker kan vara upprepade rörelser, långvarig eller obekvämt sittställning. (osha.europa.eu, 2018.)

⁵ Fallstudie betyder att man undersöker en mindre avskild grupp. I en fallstudie kan man både intervjua och använda enkäter för att samla information. (Patel & Davidson, 2011, s. 56.)

⁶ Inom fenomenografin studerar man hur människor uppfattar omvärlden (Patel & Davidson, 2011, s. 32).

Nyutexaminerade poliser kan ha nytta av undersökningen, eftersom det är bra att känna till att tjänstevapnet kan bäras på olika sätt beroende på kroppsbyggnad. Även ordningspoliserna som i arbetet ådragit sig fysiska problem som exempelvis ryggsmärtor, kan dra nytta av resultatet. Ifall fysiska problem bland poliserna skulle kunna förebyggas bättre, kunde man samtidigt minska mängden sjukfrånvaro och således också kostnaderna för samhället på lång sikt.

Om ryggsproblem och andra fysiska åkommor är så ofta förekommande, vore det nödvändigt att poliser i början av karriären känner till att behölster kan användas som alternativ istället för midjehölster. I samband med detta skulle en bättre arbetsergonomi även bidra till en högre arbetsmotivation hos poliserna. Förutom att ergonomin skulle förbättras, så kunde man även bidra till att polisens utrustning rymdes bättre på utrustningsbältet. Resultatet av undersökningen kan hjälpa mig och andra poliser att välja det vapenhölster som passar bäst för arbetet.

1.1 Undersökningens syfte

Syftet med undersökningen är att utreda hur stor del av ordningspoliserna i Tammerfors och Jyväskylä som använder midjehölster eller behölster. Syftet är även att undersöka vilka orsakerna till detta kan vara.

Mina forskningsfrågor är följande:

1. Hur stor procent av ordningspoliserna i Jyväskylä och Tammerfors använder midjehölster?
2. Hur stor procent av ordningspoliserna i Jyväskylä och Tammerfors använder behölster?
3. Vilka kan vara orsakerna till att de tillfrågade ordningspoliserna väljer att använda midjehölster i arbetet?
4. Vilka kan vara orsakerna till att de tillfrågade ordningspoliserna väljer att använda behölster i arbetet?

I undersökningen utgår jag ifrån att användningen av behölster skulle underlätta polisens arbete ur ett ergonomiskt perspektiv. Således är min *hypotes* att behölster skulle kunna uppfylla en bättre arbetsergonomi och samtidigt kunna förebygga fysiska åkommor som

bland annat ryggsproblem hos poliserna. En hypotes kan endera falsifieras eller verifieras, det vill säga att påståendet stämmer eller att det är felaktigt, utifrån undersökarens observationer (Patel & Davidson, 2011, s. 21).

Återkommande begrepp i min undersökning är *ergonomi*, *vapenhölster*, *midjehölster* och *benhölster*. *Ergonomi* är kunskapen om främst biologi och teknik i analys av samverkan mellan människa och arbetsredskap (Nationalencyklopedin, 2018). Ett *vapenhölster* är en hållare, ämnad för en pistol eller annat skjutvapen (egen definition).

Midjehölster innebär ett vapenhölster som är placerat på sidan av höften på bäraren med hjälp av utrustningsbältet. (Safariland, 2018) *Benhölster* är ett vapenhölster som är endera avskilt från utrustningsbältet eller som sitter ihop med bältet. Hölstret placeras på höften eller en aning nedsänkt på bärarens lår (Informant H). I undersökningen används benämningen *benhölster*.

1.2 Avgränsning

Undersökningen är avgränsad till Polisnrättningen i Inre Finland, specifikt till ordningspoliser i Jyväskylä och Tammerfors. En enkät till alla ordningspoliser i Finland skulle ha varit för krävande både arbetsmässigt och tidsmässigt, främst i analysfasen av enkätresultaten, eftersom det användes öppna frågor i enkäten.

I Tammerfors arbetar det runt 95 ordningspoliser, i Jyväskylä är siffran cirka 100 (Poliisi, 2018). Man måste göra urval eller få fram stickprov utifrån den totala populationen för att det är omöjligt att få svar från alla respondenter i en stor enkät. Det svåra är att få urvalet att representera alla enheter som man vill göra urval ifrån. (Bryman, 2004, s. 102.)

Tammerfors och Jyväskylä hör till Polisnrättningen i Inre Finland. Eftersom det arbetar över 300 ordningspoliser i Inre Finland har jag avgränsat undersökningen till endast Tammerfors och Jyväskylä. Antalet poliser i ovannämnda inrättningar innebär möjligheter till att få svar från många respondenter, både från de som använder midjehölster men också från de poliser som använder benhölster. Orsaken till att jag inte valde att undersöka ordningspoliser i en större polisnrättning som exempelvis Helsingfors, är att det i Helsingfors polisnrättning finns betydligt fler poliser. Det skulle ha inneburit omfattande arbete i analysfasen av undersökningen. Avgränsningen är även

motiverad för att undersökningen ska hållas inom ramarna för Polisyrkeshögskolans lärdomsprov.

1.3 Disposition

I kapitel 2 presenteras undersökningens teoribakgrund. Det tredje kapitlet innehåller beskrivningar om undersökningens material och metod. I det fjärde kapitlet presenterar jag undersökningens resultat. Det femte och avslutande kapitlet innehåller en sammanfattning av undersökningen.

1.4 Tidigare undersökningar

I kapitel 2.2 presenteras bakgrundsteori till undersökningen som till en del består av resultatet från tidigare undersökningar, såväl inhemska som utländska. Två av undersökningarna som är med i undersökningen är inte på kandidatnivå, men jag har tagit med undersökningarna därför att det inte verkar finnas motsvarande undersökningar på kandidatnivå om vapenhölster. En av dessa undersökningar är *Benhölster: polismannens eller myndighetens val?* (2007), som Larsson och Ericsson har utfört. Syftet med undersökningen och dess resultat gör att den passar som informationskälla för den här undersökningen. En annan undersökning som behandlas i kapitel 2.2, är Reima Pensalas *Poliisin varustevyön kuormittavuus*⁷ (2005). Pensala har undersökt huruvida utrustningsbältet orsakar belastningsbesvär hos polisen.

En annan inhemsk undersökning som finns med i kapitel 2.2, är Anu Leppänens undersökning *Lantion anteriorinen tiltti varustevyön aiheuttamana ongelmana – harjoiteopas sen ehkäisemiseksi ja alaselkäoireiden helpottamiseksi*⁸ (2017). Leppänen har skrivit om hur man ska förebygga problem i ländryggen och ämnet gör att undersökningen passar till teorikapitlet i min undersökning.

Allmänhetens uppfattning av polisen behandlas i en uppsats av Sandberg, Särdaqvist och Sikström, med titeln *Allmänhetens syn på polisens nuvarande uniform* (2007). Skribenterna undersöker hur allmänheten ser på polisens utrustning och ifall allmänheten

⁷ Belastningen av polisens utrustningsbälte (Min översättning).

⁸ Svank i höften på grund av utrustningsbältet – träningsmanual för att förebygga svank och lindra ländryggssmärter (Min översättning).

ser skillnad på en polis som har midjehölster och en som har benhölster. Uppsatsen är inte på kandidatnivå men ämnet är viktigt för min undersökning, vilket innebär att den är med i teorikapitlet. Även Sofi Näslunds undersökning *Upplevt hälsotillstånd och arbetsituation relaterat till ländryggsbesvär bland poliser* (2009) behandlas i kapitel 2.2. Där framkommer det hur poliser uppfattar problem med ländryggen i arbetet. Undersökningen är relevant på grund av resultatet av undersökningen.

2 TEORI

Teorikapitlet är indelat i underrubriker och i kapitlet beskrivs skillnaden mellan midjehölster och benhölster, samt historien bakom vapenhölster och polisens användning av utrustningsbältet. Jag kommer att presentera tidigare undersökningar som är relevanta med tanke på mina forskningsfrågor. Vidare presenteras arbetarskyddslagen och lagen om företagshälsovård. Avslutningsvis presenterar jag ergonomi, ryggsproblem och arbetsförmågans inverkan på ekonomin.

2.1 Polisens vapenhölster

I inrikesministeriets beslut om polisens uniform och beväpning 4 kapitel 18 §, står det att polismannen har ett personligt tjänstevapen. Vapnet bärs i slutet eller öppet hölster som är fäst vid bältet eller ett särskilt redskapsbälte. Tjänstevapnet får endast bäras synligt med uniform. (Finlex, 1057/1993, 4 kap 18 §.)

Den finska polisen tog officiellt i bruk utrustningsbälten 1995 då det beslutades om dess användning i polislagen. Men redan på 1980-talet började behovet för ett utrustningsbälte utvecklas. Under den tiden var det vanligt att polisen bar tjänstevapnet under kläderna. Attityderna ändrades i mitten av 1980-talet, vilket ledde till att polisen började bära vapnet synligt utanpå tjänsteuniformen. (Pensala, 2005, s. 7.)

Man motiverade beslutet med tanke på arbetssäkerheten. Det var viktigt att polisen kunde dra vapnet snabbt. På 1990-talet tog polisen i bruk Glock, modell 17 som tjänstevapen. Det blev besvärligare att bära vapnet under kläderna, främst på grund av vapnets vikt. Det blev allt vanligare att poliserna bar vapnet utanpå uniformen i hölster som var fäst vid

sidan av kroppen. Under 1990-talet var det på polisinrättningens ansvar att bestämma vilken utrustning som skulle användas. (Pensala, 2005, s. 11–15.)

Pensala fick i uppgift att undersöka och bedöma de utrustningsbälten som fanns på marknaden 1995. Utifrån enkätresultat skaffade testgrupperna 15 olika utrustningsbälten och vapenhölster. Testgrupperna utförde olika test i 3 månaders tid. Testgrupperna fokuserade främst på ergonomi och funktion på skjutbanan. Utifrån testresultaten valdes slutligen det australiensiska företaget Hellwegs produkter. Enligt Pensala använde polisen Hellwegs produkter i många år. (Pensala 2005, s. 11–15.)

2.1.1 Midjehölster och benhölster

Ett midjehölster för pistol (bild 1) monteras på utrustningsbältet så att hölstret placeras på höften vid kroppens vänstra eller högra sida, beroende på fattning (Safariland, 2018).

Bild 1 Exempel på midjehölster, modell 6365 ALS Low-Ride (Safariland, 2018).

Ett benhölster monteras på en platta som man spänner fast runt låret med en eller två remmar, vilket man kan se på bild 2. Justeringsremmen som fästs i utrustningsbältet kan anpassas till den längd som passar bäraren bäst. Remmens längd påverkar hölstrets placering på låret. Benplattan har anpassningsmöjligheter som ger utrymme till ytterligare hölster för andra redskap. För att motverka att utomstående kommer åt tjänstevapnet kan

hölstret utrustas med dubbla låsmekanismer, SLS och ALS⁹. (Se bild 1 och 2). (Safariland, 2018.)

Bild 2 Exempel på behölster, modell 6004 (Safariland, 2018).

Innan den finska polisen började använda behölster tog försvarsmakten hölstermodellen i användning. Försvarsmaktens personal började använda behölster som Huvudstabens materielavdelning godkänt 2003, för att specialjägarna utrustades med nya splitter- och skyddsvästar. Vapenhölstren som tidigare användes försvårade användningen av skyddsvästen. För att lösa det problemet började man använda behölster som var ämnade för pistolerna som användes. Behölstret som användes redan 2003 för Glock av flera olika modeller, var utrustad med en låsmekanism som försvårade att vapnet kunde tas ifrån bäraren av utomstående. (Informant A.)

⁹ SELF LOCKING SYSTEM och AUTOMATIC LOCKING SYSTEM; automatiskt låsningssystem (Safariland, 2018).

2.1.2 Benhölstrets historia och användning inom polisen

Jag intervjuade en specialplanerare vid Polisstyrelsen och frågade honom ifall Polisstyrelsen har statistik över antalet beställda midje- och behölster. Personen hålls anonym och i undersökningen kallas han *Informant B*.

Redan 1995 när polisen använde den tidigare hölstermodellen från den australiensiska tillverkaren HELLWEG använde polisen även behölster. De beställdes rakt från importören eller via polisens materialanskaffningsprogram MAHTI. Nu fungerar Hantaurus Shot Oy som importör av Safarilands vapenhölster. På grund av att Hantaurus Shot Oy är ett privat företag, omfattas det av företagshemligheten och kan inte presentera statistik över antalet beställda hölster via den privata sektorn. (Informant B.)

Polisinrättningarna har skaffat behölster som så kallade ”andra hölster” för specialsituationer till hundförare, VATI-operatörer¹⁰, poliser med TEPO-uppgifter¹¹, maktmedelsutbildare, samt till de poliser som uppvisat läkarintyg över ryggsjukdom. Fortfarande har en del av poliserna behölster på sitt utrustningsbälte för ”specialuppdrag”. Under det här årtiondet har användningen av behölster i Kymmenedalen (nuvarande Polisen i Sydöstra Finland) ökat på grund av ryggsjukdom. (Informant B.)

De ansvariga befälen för maktmedel och utrustning vid fyra polisinrättningar intervjuades (Informant D, E, F, G). Frågan var ifall de har någon statistik över polisernas användning av behölster. Inga av de tillfrågade inrättningarna kunde presentera sådan nedskrivna statistik, vilket betyder att siffrorna som följer är informanternas egna uppskattningar.

En av de tillfrågade säger att uppskattningsvis 30–35 procent av ordningspoliserna i deras distrikt använder behölster (Informant G). Enligt en av inrättningarnas befäl som är ansvarig för maktmedelsutrustningen, kräver inte inrättningen läkarintyg längre, utan välformulerade grunder räcker för att polisen ska få använda behölster. Orsaken till detta är att lindra ryggsjukdom och för att sätena i polisbilarna orsakar

¹⁰ Poliser som specialutbildats och utrustas för krävande situationer (Poliisi, 2018).

¹¹ Poliser som specialutbildats i sprängämnen och bombdesarmering (Poliisi, 2018).

att vapnets kolv ligger mot sätet. I en av inrättningarna är det ungefär 50 procent av ordningspoliserna som använder behölster (Informant D).

På en av inrättningarna är det bara VATI-poliser och motorcykelpoliser som har lov att använda behölster. (Informant E.) Enligt Informant F är det specialgrupperna som får använda behölster, samt de poliser som kan påvisa att de har ryggproblem (Informant F). Man kan jämföra Informant F:s svar med svaret av Informant B, att specialgrupperna har behölster.

Enligt dokumentet *TEPO-henkilöstön työturvallisuusvarustus*¹² (2010) från Södra Österbottens polisyrättning (numera Polisyrättningen i Österbotten), hör behölster till TEPO-personalens personliga utrustning (Poliisi 2010, s. 7). I en användningsmanual från polisstyrelsen om JOUTA¹³ -, TEPO-, och VATI-halare står det att fickorna på låren är placerade på framsidan för att underlätta användningen av behölster (Polisstyrelsen, 2018, s. 1). Utgående från enkätresultat i samband med utvecklingen av polisens uniform har respondenter föreslagit att vinter och sommarhalare ska utrustas med öglor för behölstrets spännband. Det framkom även att fickornas placering borde ändras (Polisen, 2017).

2.1.3 Polisutbildningens utrustning i Sverige och Finland

På polisutbildningen vid Linneuniversitetet i Växjö har aspiranterna under utbildningen samt i aspiranttjänst, ett midjebälte med hölster. Enligt Informanten är det möjligt för poliserna att få behölster efter aspiranttiden. (Informant C.)

På Polisyreshögskolan i Tammerfors utrustar man polisstuderandena med midjehölster. Utrustningen ska vara enhetlig och alla studerande ska ha samma utgångspunkt och därför utrustar Polisyreshögskolan inte studerandena med behölster. (Överkonstapel, personlig kommunikation, 2018.)

¹² TEPO-personalens arbets säkerhetsutrustning (Min översättning).

¹³ Poliser som specialutbildats och utrustats för kontroll av folkmassor (poliisi, 2018).

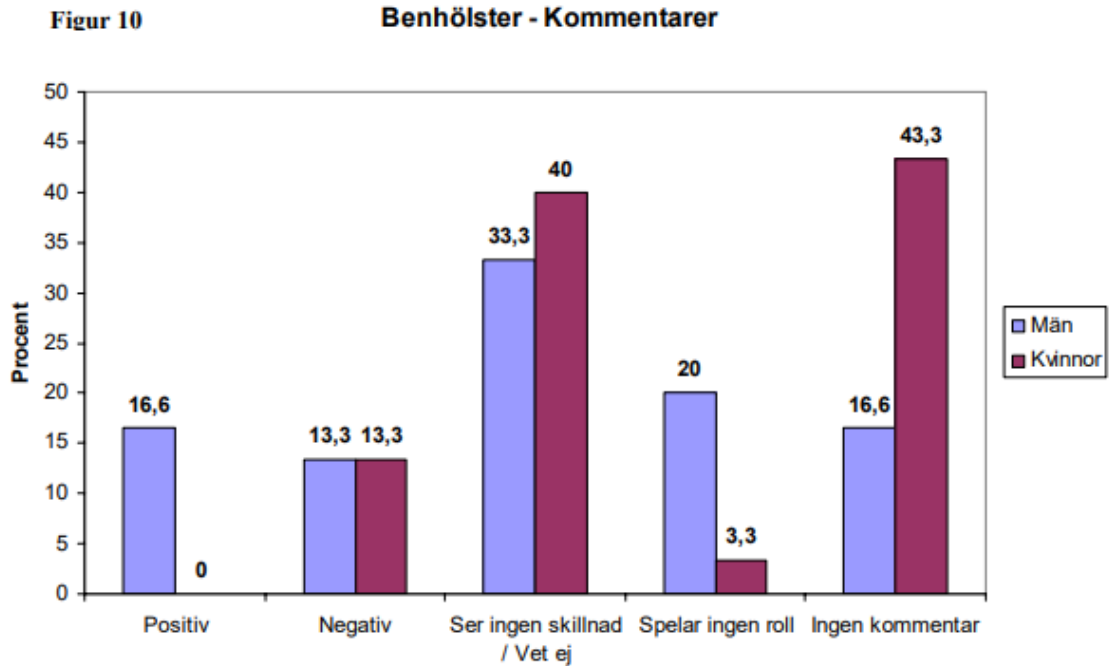
2.2 Utrustningsbältets och vapenhölstrets ergonomi

I Finland verkar inte vapenhölstren ha undersökts tidigare, men i Sverige har det utförts ett flertal undersökningar om midjehölster och behölster. Larsson och Ericsson undersökte behölstret för sin examen vid Umeå universitet. (Larsson & Ericsson, 2007.) Syftet med undersökningen var att reda ut möjligheterna att få bära behölster inom de olika distrikten i den svenska poliskåren. Intervjuer med utrustningsansvariga samt med ordningspoliser var underlag för undersökningen. Larson och Ericson har tagit reda på vilka fördelar och nackdelar behölster har enligt de intervjuade poliserna. Den största fördelen som de intervjuade uppgav var att behölstret avlastar ryggen. Vidare ansåg de tillfrågade att behölstret fungerar bättre med den tunga skyddsvästen.¹⁴ (Larsson & Ericsson, 2007, s. 10.) Polisens tunga skyddsväst används utanpå uniformen när högre nivå av skydd krävs (egen definition).

Enligt skribenterna är den svenska polismyndigheten negativt inställd till att polisen bär behölster. Larsson och Ericsson skriver att skillnaderna mellan de olika hölsten är så stor, att varje enskild polis borde ha möjlighet att bestämma vilken modell av hölster som han eller hon vill bära i tjänsten. (Larsson & Ericsson, 2007, s. 23.)

I en annan undersökning ville polisstuderanden ta reda på vad allmänheten tycker om den svenska polisens uniform. 30 män och 30 kvinnor blev presenterade tio färgbilder på poliser i olika typer av uniform och utrustning. Allmänheten föredrog en polis som bär midjehölster framom en polis med behölster. Majoriteten, två tredjedelar av allmänheten föredrar en polis som bär midjehölster. I undersökningen poängterar skribenterna att 40 procent av kvinnorna och 33,3 procent av männen som tillfrågades, inte kunde se någon skillnad ifall polisen bar behölster eller midjehölster. (Sandberg, Särdaqvist & Sikström, 2007, s. 15.) (Se figur 1)

¹⁴ En skyddsväst är ämnad att minska skador orsakade av kulor eller splitter samt skydda mot stick och skärsår (suojaliivi, 2018).

Figur 1 Kommentarer om behölster (Sandberg, Särdaqvist & Sikström, 2007, s. 15)

Eftersom polisen är väldigt synliga i sitt arbete, måste man även ta i beaktande hur man som polis uppfattas av allmänheten och det inbegriper även uniformen och dess utseende. Utgående från kommentarerna uppfattade vissa personer behölstret som militäriskt, vilket låter logiskt eftersom behölstret först började användas av militären. Kommentarer som att behölster ser militäriskt ut eller att behölster inger respekt, påvisade även att åsikterna om behölster är delade (Sandberg, Särdaqvist & Sikström, 2007, s. 16).

Undersökningen *Poliisin varustevyön kuormittavuus* som Reima Pensala utfört för Polisyrkeshögskolans befälsexamen, handlar om belastningen som utrustningsbältet orsakar polisen. Undersökningen var kvantitativ och Pensala försökte svara på frågan om utrustningsbältet orsakar en ökning av ryggproblem hos poliserna. Pensala skickade ut frågeformulär till 700 poliser. Efter bortfall blev svarsmängden 336 enkäter, vilket innebar en svarsprocent på 48. 10,7 procent av de svarande var kvinnor och 89,3 procent var män. (Pensala, 2005, s. 23–24.) (Se figur 2)

Taulukko 1: Vastaajien sukupuolijakautuma

	Kyselyyn vastanneita		Poliiseja koko maassa	
Nainen	36	10,7	753	10,7 %
Mies	300	89,3 %	6302	89,3 %
Yhteensä	336	100 %	7055	100%

Figur 2 Respondenternas könsfördelning (Pensala, 2005, s. 23)

Med enkäten ville Pensala testa olika hypoteser. Tre hypoteser är relevanta för min undersökning. En hypotes var att *polisernas ryggsproblem blir vanligare med åldern*. (Pensala, 2005, s. 39) Pensala verifierar hypotesen och menar att det finns en positiv koppling mellan ålder och ryggsproblem. (Pensala, 2005, s. 40.)

En annan hypotes var *ju mer polisen arbetar i bilen, desto oftare har han ryggsproblem*. (Pensala, 2005, s. 41) Hypotesen falsifieras för att observationerna inte ger stöd till att tid spenderad i polisbilen inte korrelerar med ryggsproblem. (Pensala, 2005, s. 44.)

I undersökningen *Autolla ajaminen ja tuki- ja liikuntaelinoireet poliisilla*¹⁵, fick 39 poliser från Kuopio säga hur de upplevde sätena i olika bilmodeller. Fords personbilmodell Mondeo som då var patrullbil passade sämst för ordningspolisen då bilmodellen orsakade mest belastningssymptom hos poliserna. Reima Pensalas hypotes var att personbilarnas trånga framsäten och vapenhölstret tillsammans med utrustningsbältet, bidrar till spänninglägen som senare kan bli till ryggsjukdomar. (Pensala, 2005, s. 40–44.)

En tredje hypotes var *ju mer polisen använder utrustningsbälte, desto mer och allvarigare ryggsproblem uppstår*. Pensala verifierar hypotesen utgående från observationer som påvisar att det finns en koppling mellan användningen av utrustningsbältet och ryggsproblem. (Pensala, 2005, s. 47) På frågan om utrustningsbältet orsakar ryggsproblem ger Pensala inget klart svar. Slutsatsen i undersökningen var att

¹⁵ Bilkörande och krämpor i stöd- och rörelseorganen hos poliser (Min översättning).

orsakssamband mellan utrustningsbälte och ryggproblem inte kan påvisas utgående från undersökningen och utrustningsbältet som hindrar bäraren att sitta rakt i en trång stol i polisbil eller på polisstation, inte främjar hälsan. (Pensala, 2005, s. 66.)

Ergonomin i polisens arbete har studerats i flera undersökningar. I Kanada har man undersökt hur utrustningsbältet fungerar när polisen sitter i bilsäte. I undersökningen *Back pain in Large Canadian Police Force*, fann Brown att det inte fanns någon betydande faktor med vare sig utrustningsbältet eller bilkörande, som skulle inverka negativt på hälsan (Brown, 1999).

Även andra har utfört undersökningar som behandlar ergonomi. Anu Leppänen har gjort en träningsmanual om hur man ska förebygga fysiska problem som utrustningsbältet kan orsaka. Enligt Leppänen, som har en bakgrund som fysioterapeut, är orsaken till fysiska problem med bland annat ryggen att utrustningen bärs på framsidan av kroppen. Klagomål som rörde utrustningsbältet framfördes i början av kvinnliga ordningspoliser. Detta kan bero på att kvinnornas kroppsbyggnad skiljer sig från männens, vilket man inte tagit i beaktande när man designat utrustningsbältet och vapenhölstret. (Leppänen, 2017, s. 7–8.) Provbälten testades i samband med att arbetshälsovården och tre polisinsrättningar utförde en undersökning om utrustningsbältets belastning. I undersökningen använde man behölster för tjänstevapnet. Enligt Leppänen underlättar användningen av behölster, det tar nämligen bort lite av vikten från höften hos polisen. (Leppänen, 2017, s. 7–8.)

Sofi Näslund har undersökt svenska ordningspolisers uppfattning om deras arbetssituation relaterat till problem med ländryggen. (Näslund, 2009). I undersökningen konstaterar Näslund att fler män än kvinnor använder behölster. 38 procent av männen som blev tillfrågade använde behölster och 62 procent använde midjehölster. (Näslund, 2009, s. 13.) Endast 7 procent av kvinnorna använde behölster, så skillnaderna är stora.

På Högskolan i Jönköping har man gjort en undersökning om polisens arbetsmiljö. Man kom fram till att poliser som använder behölster i tjänst och sitter i tjänstebil har en risk för ont i ländryggen. (Baek Larsen, Elgmark Andersson, Tranberg & Ramstrand, 2014, s. 8–9.) Det innebär att undersökningen visade helt motsatta resultat än de andra undersökningarna och enligt undersökningarna upplever polisen både för- och nackdelar med båda hölstermodellerna.

2.2.1 En skytteutbildares utlåtande om vapenhölster

Jag har intervjuat en skytteutbildare och bitt honom svara på mina forskningsfrågor. I undersökningen kallas personen *Informant H* för att hålla honom anonym. Informanten fick frågan varför poliser använder midjehölster och behölster. Även om Informanten utbildar poliser i skytte och vapenhantering och har många års erfarenhet, ska det poängteras att det är hans egna åsikter som presenteras.

Poliser använder midjehölster för att staten i första hand delar ut midjehölster i samband med grundutbildningen. Detta kan dock ändra då Polisyrkeshögskolan inte längre utrustar studerande från och med 2018, utan det gör polisinnrättningarna. I praktiken betyder det att polisinnrättningen direkt kan utrusta polisen med behölster. (Informant H.)

En orsak till att polisen utrustas med behölster är genetisk. Vissa har en sådan kroppsbyggnad att användningen av midjehölster aldrig blir behagligt. En kvinna kan vara byggd så att det finns klara grunder för att bära behölster. En kort rygg, smal midja och breda höfter inverkar på vapnets placering och betyder att behölster är ett bekvämare alternativ. Det har också diskuterats att vapnets vikt ger upphov till en obalans och att det i längden säkert påverkar höften och ryggen. Lösningen är att placera utrustningen jämnt på bältet så att bättre viktfordelning uppstår. (Informant H.)

I inledningen av undersökningen framkom att poliserna i Norrbotten har bytt till behölster för att avlasta ryggen, men enligt Informant H är lösningen att ha en jämnare placering av utrustningen. I kapitel 2.2 presenterades Pensalas verifierade hypotes att ju mer polisen bär utrustningsbälte, desto mer har han eller hon ryggproblem.

Typiskt är att konstapeln byter till behölster och använder det direkt ur paketet, ihop med sitt eget utrustningsbälte. När man gör det blir placeringen av hölstret för långt ned på benet, på grund av att remmen som fästs i bältet är så lång. Det är ett problem då avståndet till vapnet blir för stort. Ju längre ner hölstret är, desto mer rör det på sig när polisen rör sig. För det motoriska minnet är det viktigt att hölstret alltid är på samma plats vid drag. Med midjehölstret är detta inte ett problem. Idealet är att hölstret är på höften. Då rörs det minimalt även när polisen rör sig. (Informant H.)

I arbetet har det noterats att poliser som söker sig till specialuppgifter och på grund av detta oftare använder taktisk skyddsutrustning i arbetet börjar använda behölster.

Exempelvis poliser med VATI-uppgifter måste bära mycket utrustning på kroppen vilket innebär att de är tvungna att byta till behölster för att få plats med allt. (Informant H.)

I kapitel 2.1.2 har *Informant B* nämnt att specialgrupper har fått använda behölster, men att ordningspoliser även har fått använda behölster för att lindra ryggproblem. Enligt Informant E i kapitel 2.1.2, är det VATI-poliser och motorcykelpoliser som fått använda behölster.

2.3 Arbetarskyddslag

Arbetarskyddslagens syfte är förebygga yrkessjukdomar och den tillämpas på arbete som utförs i tjänsteförhållande (Finlex, 23.8.2002:738). I lagens andra kapitel framkommer det att arbetsgivaren är skyldig att sörja för arbetstagarens säkerhet och hälsa. Vidare nämns att arbetsgivaren ska skaffa utrustning som arbetet förutsätter och som är nödvändig för att undvika sjukdom. I lagen står det att arbetet vid behov ska underlättas med hjälpmedel. Utöver det ska arbetsgivaren vidta åtgärder för att undvika risken för belastningsfaktorer. (Finlex, 23.8.2002:738 kap 5 25§.)

I Inrikesministeriets beslut om polisens tjänsteuniform och beväpning, framkommer det att polismannens tjänstevapen ska bäras i öppet eller slutet hölster fäst på utrustningsbältet. Polisdistriktet eller chefen för distriktet bestämmer hur tjänstevapnet bärs beroende på situation eller tjänsteuppdrag. (Finlex, 1993:1057.) I följande paragraf står att ifall uppgiften kräver, kan polisen utrustas med andra vapen, redskap och utrustning än nämnda i 18 §. Det står inte i förordningen vilken typ själva hölstret ska vara, utan detta är upp till chefen på polisdistriktet att bestämma. Förordningen upphävdes den första oktober 1995. Nu gäller inrikesministeriets förordning om polisens uniform (Finlex, 2013:1106). I 1 kap. 2§ om uniform, står det att utrustningen som hör till uniformen skall vara godkänd av polisstyrelsen. Det innebär att chefen på enheten inte längre bestämmer vilken typ av vapenhölster som används.

2.4 Lag om företagshälsovård

Syftet med denna lag är bland annat att arbetsgivaren, arbetstagarna och företagshälsovården ska sträva till att förebygga sjukdomar i anslutning till arbetet, hälsa

i arbetet och arbetarnas hälsa. Lagen tillämpas på arbete där arbetsgivaren är skyldig att beakta arbetarskyddslagen. (Finlex, 21.12.2001/1383.)

I lagens andra kapitel, 4 § står att arbetsgivare på egen bekostnad ska ordna företagshälsovård för att förebygga risker för hälsan som beror på arbete. I 12 § första punkt följer att företagshälsovården ska utreda hälsan i arbetet genom arbetsplatsbesök med beaktande av arbetets belastning. Vidare i punkt tre står att företagshälsovården ska framlägga förslag på åtgärder för att förbättra hälsan hos arbetstagarna. (Finlex, 21.12.2001/1383 kap 3 12§.)

Enligt Polisstyrelsens föreskrift *företagshälsovården inom polisen* (2012), ska all personal som är anställd av polisen omfattas av företagshälsovården (Polisstyrelsen, 2020/2012/4804, 1.) Polisstyrelsen har även utarbetat en verksamhetsplan för polisens arbetshälsovård med titeln *Poliisin työterveyshuollon valtakunnallinen toimintasuunnitelma¹⁶ 2013* (2020/2012/4809). Verksamhetsplanens mål är ett hälsosamt och säkert arbete. De faktorer som ska följas upp vid varje polisinsättning är bland annat belastningsfaktorer och yrkessjukdomar. På alla polisinsättningar har man möjlighet till arbetshälsovård, även hjälp av fysioterapeut vid behov. Enligt Polisstyrelsens verksamhetsplan kan läkaren på arbetshälsovården utfärda en remiss till arbetsfysioterapeut. (Polisstyrelsen, 2013, s. 18.)

2.5 Ergonomi

Ergonomi innebär att man tar arbetstagarens egenskaper i beaktande och anpassar arbetet så att individen klarar av att utföra sitt arbete trots sina brister. Lösningar som lyckats väl underlättar vanligen arbetstagarnas arbete och ökar även produktiviteten. Kostnaderna ska dock tas i beaktande när man söker lösningar till ergonomiska problem. Om man minskar eller reducerar onödig belastning i arbetet kan man förebygga sjukdomar i rörelseorganen. (Martimo, Antti-Poika & Uitti, 2010, s. 96–97.)

Man borde ta ergonomi i beaktande redan i planeringen av ett nytt arbete samt när man skaffar arbetsutrustning till arbetet. På det sättet undviker man att skador uppkommer

¹⁶ En nationell verksamhetsplan för polisens arbetshälsovård (Min översättning).

senare under arbetets gång. Nya tekniska lösningar innebär vanligen inläring av nya verksamhetsmodeller. (Martimo, Antti-Poika & Uitti, 2010, s. 96–97.)

2.6 Ryggproblem

I det här kapitlet beskriver jag vad ryggproblem innebär, främst smärtor i ländryggen. Ländryggen brukar även kallas svanken. Den åkomma som orsakar samhället mest kostnader är ryggsmärtor, åkomman är väldigt vanlig och mestadels ofarlig (Rygg- och idrottskliniken, 2018). I min enkät har begreppet ryggproblem använts för att man kan ha många olika sjukdomar i ryggen.

Ländryggssmärter kan delas in i specifika och ospecifika ländryggssmärter. Den största delen av ländryggssmärter är ospecifika ländryggssmärter, där smärtan förekommer i svanken¹⁷ mellan de nedersta revbenen och nedre delen av sätet. (se bild 3) Specifika ländryggssmärter är ryggsjukdomar som exempelvis ischias.¹⁸(Selkäkanava, 2018.) Enligt en enkät som arbetshälsoinstitutet utfört har 63–91 procent av respondenterna uppgett att deras besvär i stöd- och rörelseorgan¹⁹ är orsakade av arbetet (Työ ja Terveys Suomessa, 2009, s. 131).

¹⁷ Svanken kallas området mellan nedersta revbenen och nedre delen av sätet. (Se bild 3)

¹⁸ Ischias upplevs som en smärta som strålar i ländryggen ner mot benen (ischias.se, 2018).

¹⁹ Besvär i stöd- och rörelseorgan kan vara sjukdom i leder och vävnader som påverkar rygg, nacke, axlar samt armar och ben (doctagon.fi, 2018).

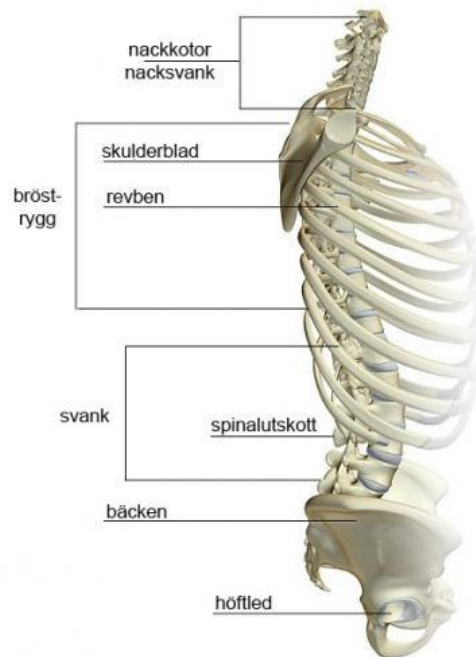

Bild 3 Ryggraden och bröstkorgen (Artist-musikerhälsan, 2018)

Symptom som smärtsam och stel korsrygg vid sittande och orsakerna kan vara exempelvis tunga lyft, felbelastningar i arbetet eller övervikt. Ryggsmärtor är dock till en viss del ärftliga. För att förebygga ryggsmärtor rekommenderas motion och kiropraktorer eller andra specialister som kan hjälpa och ge råd när det behövs. (Rygg-och idrottskliniken, 2018.)

2.7 Arbetsförmågans inverkan på ekonomin

När arbetsförmågan främjas på en bred skala hos arbetstagarna, kan man minska sjukfrånvaron och sjukpensioneringarna. I Finland har man arbetat med att främja arbetsförmågan från början av 1980-talet. I många företag har man sett att arbetstagarnas goda arbetsförmåga gynnar företagets normala affärsverksamhet. Ju större företag, desto större budget har satts på upprätthållande av arbetsförmågan hos arbetstagarna. (Martimo, Antti-Poika & Uitti, 2010, s. 38–39.)

3 MATERIAL OCH METOD

I det här kapitlet presenteras vilken metod som använts i min undersökning. Först berättar jag i kapitel 3.1 vad *kvantitativ* och *kvalitativ* forskning innebär. Sedan redogörs det för *fenomenografin* och *hermeneutiken* i kapitel 3.2. Därefter presenteras materialinsamlingen i kapitel 3.2.1.

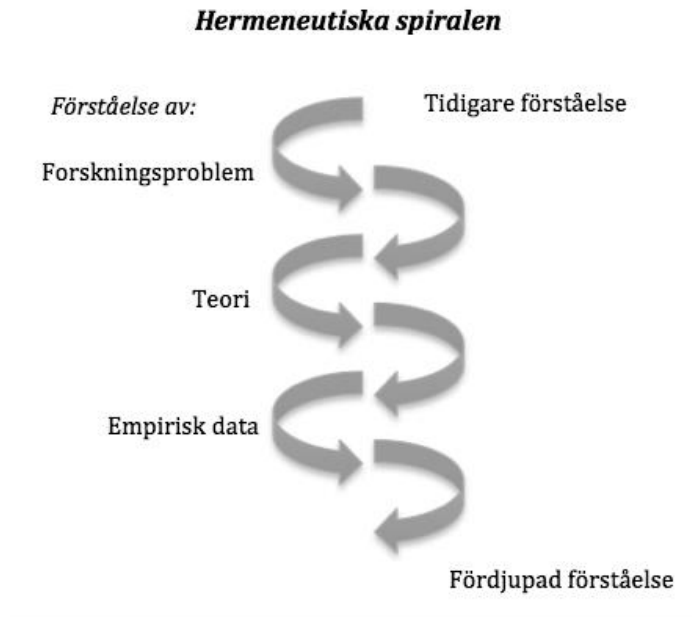
3.1 Kvantitativ och kvalitativ forskning

Med definitionerna *kvantitativ* och *kvalitativ* forskning beskriver man hur undersökaren tar fram och analyserar den insamlade informationen. En *kvantitativt* inriktad bearbetning innebär att man mäter insamlade data och för statistik under analysfasen. Inom kvantitativ forskning är det vanligt att använda enkäter (Bryman, 2004, s. 272). Om man utför en kvalitativ forskning samlar man in materialet med hjälp av intervjuer och tolkar dessa texter i analyskedet (Patel & Davidson, 2011, s. 13–14).

3.2 Fenomenografi och hermeneutik

Inom fenomenografisk forskning innebär det att man vanligtvis arbetar med öppna intervjuer (Patel & Davidson, 2011, s. 33). Min undersökning är fenomenografisk i den meningen att jag har undersökt hur företeelser upplevs av människor, det vill säga ordningspoliser i Jväsckylä och Tammerfors och deras uppfattning av midjehölster och behölster.

I undersökningen förekommer inslag av *hermeneutik* eller *tolkningslära*. Inom hermeneutiken tolkar forskaren delarna av forskningsproblemet och försöker se helheter (Patel & Davidson, 2011, s. 29). Den hermeneutiska spiralen beskriver väl hur tolkningsprocessen fungerar. (Se figur 3) Man har en förförståelse om ett fenomen och genom att tolka ny information och kan man uppnå en ny förståelsehorisont, eller få ny förståelse om fenomenet (Jordan, 2017).

Figur 3 Den hermeneutiska spiralen (Hygerth, 2016).

I undersökningen tolkas enkätens svar och jag bildar därefter mig en uppfattning om helheten. Med hermeneutiken uppnår jag nya förståelsehorisonter och skaffar mig ny förståelse om användningen av midjehölster och behölster.

3.2.1 Materialinsamling

Jag sökte information om vapenhölster, utrustningsbälten och ryggproblem genom att använda sökord på engelska, svenska och finska. Sökorden var *legholster*, *back pain behölster*, *midjehölster*, *vapenhölster*, *utrustningsbälte*, *varustevyö*, *vyökotelo*, *reisikotelo*, *alaselkä*, *selkäoireet*.

För undersökningen har en specialplanerare på Polisstyrelsen intervjuats. Han har berättat om behölstrets historia och användning inom polisen. I undersökningen kallas han *Informant B* och hans svar presenteras i kapitel 2.1.2. För att få reda på hur användningen av behölster är i Polishögskolan i Sverige har en gruppchef på skolan intervjuats. Han kallas *Informant C* och presenteras i kapitel 2.1.3. Jag intervjuade också en skytteutbildare som kan stöda enkätresultaten och mina egna slutsatser. Personen har ansvarat för polisen skytteutbildning i drygt 5 år. Skytteutbildarens erfarenhet och

kunskaper i ämnet vapenhölster blir ett bra komplement till enkätresultaten och i undersökningen kallas han *Informant H*. Informant H: svar presenteras i kapitel 2.2.1.

Den 7 augusti 2018 intervjuades specialplaneraren (Informant B) vid Polisstyrelsen och den 14 augusti intervjuades gruppchef vid Polishögskolan (Informant C). Den 8 augusti 2018 intervjuades skytteutbildaren (Informant H). Intervjuerna utfördes via e-post och i undersökningen kallas de informanter för att hålla personerna anonyma. Intervjufrågorna till de finska informanterna är översatta till svenska. Intervjufrågorna finns i bilaga 1.

En intervju är vanligtvis ett tillfälle där intervjuaren träffar personen som ska intervjuas personligen, men en intervju kan även utföras per e-post. Ifall man intervjuar en expert ska man försäkra sig om att personen är expert på det man undersöker. (Jordan, 2017.)

Jag skickade ut enkäten till ordningspoliserna i Jyväskylä och Tammerfors. I följebrevet berättades det om syftet med enkäten och att respondenterna behandlas konfidentiellt igenom hela processen. De tillfrågade ombads svara på om de använder midjehölster eller behölster. Frågorna som följde handlade om hur de upplever ergonomin i olika situationer med respektive hölster. (Se bilaga 3)

I enkätens följebrev presenterade jag mitt forskningsproblem och försökte motivera respondenterna att svara på enkäten. Följebrevet finns i bilaga 2. Enkätens språk var finska, eftersom det är nationalspråket och för att Polisinsrättningen i Inre Finland är en enspråkig inrättning (Polisen, 2018). Enkätfrågorna och svaren har jag därefter översatt till svenska. I följebrevets första mening försökte jag motivera respondenterna till att svara på enkäten genom att ställa frågan ifall behölstret är bättre än midjehölstret.

Enkäten skickades till 311 ordningspoliser som arbetar inom Inre Finlands polisinsrättning, eftersom Outlook-applikationen inte har enskilda grupper där endast Jyväskyläs och Tammerfors ordningspoliser ingår. Därför skrev jag även att endast de som arbetar i Jyväskylä och Tammerfors ombads svara. Enligt arbetslistorna för augusti arbetade det runt 95 ordningspoliser i Tammerfors, varav endast 8 kvinnor. I Jyväskylä var siffran 100 poliser, varav 7 kvinnor (Poliisi, 2018).

Risken med enkäter är att det kan förekomma bortfall. Enkäten skickades i augusti och det innebar semestertider på Tammerfors och Jyväskylä polisstationer. Jag strävade till ett responsantal på åtminstone 50 procent. För att uppnå det utformades följebrev och enkäten på ett sätt som minskar antalet bortfall, både *internt* och *externt*. När en person

inte deltar i undersökningen kallas det externt bortfall. Den andra typen av bortfall som förekommer kallas interna bortfall. Det innebär att enstaka frågor inte har besvarats bland de tillfrågade (Ejlertsson, 1996, s. 22.)

Med en enkät får man en överblick över antalet användare inom de utvalda inrättningarna. För att ta reda på andelen användare och varför man som polis väljer att använda midjehölstret eller benhölstret är enkäten ett bra tillvägagångssätt.

I en enkät är forskaren beroende av respondentens vilja att svara (Patel & Davidson, 2011, s. 73–74). Det innebär att forskaren måste försöka motivera respondenterna på något sätt för att få tillräckligt med svar för sin undersökning. Man måste se till att respondenten känner till syftet med undersökningen. Anonymiteten eller konfidentialiteten är viktig att poängtera i följebrevet. Eftersom enkäterna skickades till respondenterna per e-post kunde jag se vem som svarat och hur de svarat. Det betyder att jag innehar konfidentiell information som inte utomstående kan ta del av. Det är viktigt att förstöra namnlistan när enkäten är besvarad. I följebrevet är det bra att motivera respondenterna inför enkäten. (Patel & Davidson, 2011, s. 75.) (Se bilaga 2) Det är endast jag som har haft tillgång till materialet eftersom det finns på det webbaserade enkätverktyget Webropol, dit personlig inloggning krävs. Materialet från intervjuerna finns endast digitalt i Outlook inkorgen. Materialet förstörs efter att undersökningen är granskad och bedömd.

Enkäter är billigare att utföra än intervjuer. Programmet Webropol är gratis att använda, liksom polisens e-postapplikation Outlook. En fördel med enkäter är att analysen av materialet kan göras snabbt (Elisasson, 2006, s. 30). Risken med enkäter är att mindre svarsantal uppnås på grund av den mänskliga kontakten saknas. Vad som är dåligt med enkäter är det ger ett större bortfall än intervjuer (Ejlertsson, 1996, s. 11).

3.2.2 Innehållsanalys

Resultatet av en kvalitativ analys är vanligen en text där man varvar observationsanteckningar med egna tolkningar (Patel & Davidson, 2011, s. 120–121). I resultatkapitlet kommer jag att gå tillväga på samma sätt, enkätsvaren analyseras och stöds med tidigare undersökningar och Informant H:s åsikter.

Undersökningens innehållsanalys är en kombination av *riktad* och *öppen innehållsanalys*. Om man vill styrka teorier som man redan har kan man använda sig av en riktad

innehållsanalys. Risken med riktad innehållsanalys är att man framstår som partisk (Hsieh & Shannon, 2005, s. 1282–1283.) Eftersom intervjufrågorna och enkätfrågorna utformats utgående från tidigare undersökningar innebär det att jag har tillämpat en riktad innehållsanalys.

Jag har tillämpat öppen innehållsanalys när svaren analyserats på enkätens öppna frågor. En öppen innehållsanalys innebär att man utgår från materialet och ser vad man hittar (Jordan, 2017). En innehållsanalys är en forskningsmetod, i vilken man behandlar texter. Med innehållsanalys analyserar undersökaren text och kategoriserar materialet i förbestämda kategorier. (Bryman, 2004, s. 190.) I undersökningen har jag analyserat enkätsvaren och kategoriserat svaren på de öppna frågorna utgående från frekvens och svar.

3.3 Att utforma frågor

Det är utmanande att utforma frågor till en enkät. Man måste vara noggrann med språkanvändningen så att frågorna inte misstolkas. Vidare måste man välja vilken typ av frågor som man ställer i enkäten. Man kan ställa *öppna frågor* eller *slutna frågor* (Bryman, 2004, s. 157). Man kan även dela in dessa frågor i fem olika kategorier, *dikotomiska frågor*, *frågor med likertskala*, *frågor med lista över artiklar*, *ordningsfrågor* och *matrisfrågor*. I en dikotomisk fråga finns det bara två svarsalternativ. Med hjälp av frågor i vilka Likert-skalan används kan man mäta respondenternas inställning. En fråga med lista över artiklar ger respondenten flera alternativ att välja mellan. I en ordningsfråga ber man respondenterna att kategorisera svaren enligt viktighetsordning. En matrisfråga används när man vill mäta flera olika svar i samma variabel²⁰. (Survio, 2016.)

I en kvantitativ undersökning studerar man variabler. De här variablerna kan finnas på fyra olika *skalnivåer*. Nivåerna är *nominalskala*, *ordinalskala*, *intervallskala* och *kvotskala*. Nominalskala innebär att mätvärdena indelas i kategorier. (Patel & Davidson, 2011, s. 112–113.) Ordinalskala betyder att värdena kan rangordnas från lägsta till högsta värde (Ejlertsson, 1996, s. 79).

²⁰ En variabel är en egenskap som man undersöker hos en person (Ejlertsson, 1996, s. 89).

I enkäten kom först alternativfrågor enligt nominalskala för kön och polisstation. Sedan följde frågor om ålder och tjänsteår som polis. Därefter följde alternativfrågan ”*använder du midjehölster eller behölster för ditt tjänstevapen?*” Frågan styrde respondenten vidare till skalfrågor som rörde den upplevda ergonomin av respektive vapenhölster sittande i polisbilar av olika modeller, den ena personbilsmodell och den andra av paketbilsmodell. Ordningspolisen sitter en stor del av arbetstiden i olika bilar, främst paketbil av modell Volkswagen Transporter. I dessa frågor användes Likert-skalan för att mäta respondenternas attityd på en femgradig skala.

En annan skalfråga som ställdes i enkäten, var ifall respondenterna upplever att de har tillräckligt med plats på utrustningsbältet. Frågan är relevant med tanke på att polisen i Finland bär elpistol sedan 2005 (Polamk, 2017). Elpistolen tar plats på utrustningsbältet så frågan är relevant.

När det gäller frågeformulering blir *strukturering* och *standardisering* aktuell, det vill säga i vilken ordning frågorna kommer och till vilken grad frågorna kan tolkas fritt (Patel & Davidson, 2011, s. 75). Min enkät har en relativt hög grad av både standardisering och strukturering eftersom enkäten har fasta svarsalternativ. Det mest utmanande i processen är att utarbeta bra frågor. Språket ska vara anpassat till målgruppen, frågorna ska inte kunna misstolkas och de ska inte vara för långa (Ejlertsson, 1996, s. 42–53). Hur man ställer en enkätfråga inverkar på svaren och på enkätresultaten i slutändan. Man kan göra en pilotundersökning och pröva frågorna i förväg.

Öppna och slutna frågor har båda för- och nackdelar. Öppna frågor innebär att respondenterna kan svara med egna ord och tvingas inte att använda ordval som forskaren själv använt. Frågorna leder inte tankarna hos respondenterna i någon viss riktning. Man kan på så sätt få oväntade svar och reaktioner som kan leda till nya riktningar av undersökningen. I enkäten ställdes två öppna frågor där respondenterna fick formulera fritt i vilka situationer som de upplevt ergonomiska problem med respektive hölster, samt att nämna en orsak till att de använder midjehölster eller behölster. Öppna frågor är i praktiken besvärligare att tillämpa i en enkät. (Bryman, 2004, s. 157–158.)

Fördelen med slutna frågor i en enkät är att svaren är lätta att bearbeta när de väl insamlats. Nackdelen kan vara att respondenterna inte hittar ett passande svarsalternativ och blir irriterade. Det kan leda till ett visst bortfall om de svarande inte orkar slutföra enkäten.

(Bryman, 2004, s. 157.) I min undersökning strävade jag till att få så hög svarsprocent som möjligt för att uppnå en hög validitet.

Personliga faktafrågor ger personlig information som ålder eller yrke. Åldern på respondenterna var relevant, eftersom det gav en möjlighet att urskilja ifall yngre poliser använder midjehölster eller benhölster. Tjänståren kunde också ha relevans så till vida att en polis som har arbetat längre som ordningspolis, har kunnat ådra sig fysiska åkommor i högre grad.

Kunskapsfrågor ställer man ifall man vill pröva om respondenterna har tillräcklig kunskap i ämnet. Man ska alltid ha undersökningens syfte i tankarna. Man kan fundera på man själv skulle svara på frågan. Det finns flera typer av frågor man bör undvika, exempelvis långa och komplicerade eller dubbla frågor. (Bryman, 2004, s. 163–164.)

Som tidigare framkommit utfördes den vetenskapliga forskningen genom kvantitativ metod. En enkät gör att jag får en överblick över antalet användare inom de utvalda inrättningarna.

Enkätverktyget Webropol räknar automatiskt ut procentandelarna och antalet svar med hjälp av figurer, vilket innebär att jag inte behövt räkna ut procenten själv. Däremot har jag räknat och sorterat svaren på de öppna frågorna så att de svar som förekommit mest har kategoriserats i skilda grupper.

3.4 Validitet och reliabilitet

När man använder enkäter i undersökningar kan man inte kontrollera *reliabiliteten* innan man skickar ut dem (Patel & Davidson, 2011, s. 105). För att se till att tillförlitligheten blir hög ska man utforma enkätfrågorna och instruktionerna så att inga missförstånd uppstår hos respondenterna och att enkäten är lätt att besvara.

Reliabilitet innebär hur pålitlig måttet på ett begrepp är. Om samma personer svarar på en enkät vid två skilda tillfällen och leder till samma resultat båda gångerna, innebär det en hög reliabilitet. Faktorer som är viktiga är *stabilitet* och *intern reliabilitet*. Stabilitet innebär att man frågar sig huruvida måttet över tid är så stabilt att man kan vara säker på resultatet gällande urvalet av respondenter inte varierar. Det betyder att ifall attityderna för en enskild grupp mäts två gånger efter varandra ska mätresultaten inte växla. Validitet

rör frågan om huruvida en eller flera indikatorer som tagits fram för att mäta ett begrepp, faktiskt mäter det specifika begreppet. (Bryman, 2004, s. 86–89.) En enkätfråga är valid om frågan leder till att man kan mäta det man ämnat mäta med hjälp av enkäten (Ejlertsson, 1996, s. 86).

Innan jag skickade ut enkäterna till respondenterna gjorde jag en demundersökning för kurs YH2016 vid Polisyreshögskolan. Syftet med demundersökningen var att upptäcka brister i frågornas utformning och för att få fram förbättringar. Enkäterna inleddes med kategoriserande alternativ som ålder och kön och fortsatte med frågor om ergonomi i olika arbetssituationer.

Om innehållsvaliditeten har beaktats så täcker man problemområdet som studeras väl. Det innebär även att frågorna är resultatet av en bra översättning från den ursprungliga teorin. Om man vill granska tillförlitligheten i undersökningen kan man be en sakkunnig inom området granska instrumentet. Den *samtliga tillförlitligheten* kan garanteras om man prövar instrumentet på en annan liknande grupp. (Patel & Davidson, 2011, s. 103.) I samband med demundersökningen så säkerställde jag på så sätt den samtliga validiteten.

Med enkäter riskerar man att validiteten lider på grund av bortfallet som sker. Med webbenkäter kan risken vara ett större bortfall på grund av tekniska problem (Wänström, 2018, s. 2). Det innebär att jag tog en risk när jag valde att utföra enkäten på webben. Validiteten i undersökningen kan även lida ifall jag framstår partisk till användningen av behölster. Min undersökning har hög *extern validitet*, eftersom ordningspolisernas arbetsförhållanden i Tammerfors och Jyväskylä inte skiljer sig märkbart från polisens arbetsförhållanden i andra städer. Alla ordningspoliser bär utrustningsbälte med midjehölster eller behölster och samtliga använder paketbilar eller personbilar i tjänsten.

3.5 Forskningsetik

Forskningsetiska principer är *informationskravet*, *konfidentialitetskravet*, *samtyckeskravet* och *nyttjandekravet*. Informationskravet innebär att man måste ge information till respondenten vad undersökningen går ut på. Konfidentialitetskravet betyder att ifall respondenterna vill vara anonyma så måste forskaren respektera det. Samtyckeskravet innebär i praktiken att respondenten ställer upp frivilligt, samt att han eller hon kan avbryta när han eller hon vill. Nyttjandekravet betyder att uppgifterna som

samlats om enskilda personer endast får användas för forskningsändamål. (Patel & Davidson, 2011, s. 62–64.)

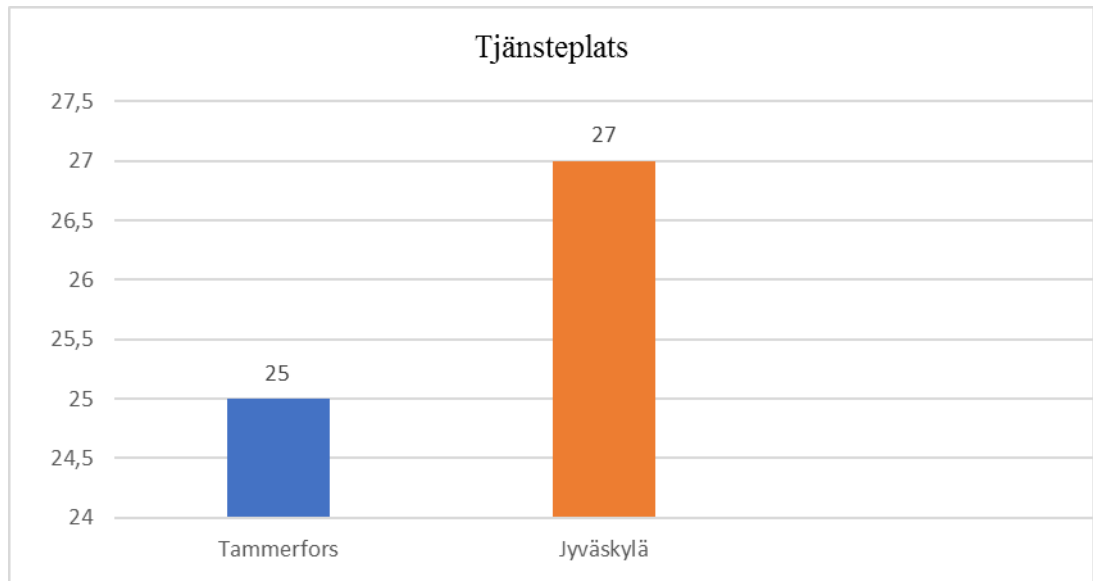
De personer som jag har intervjuat har hållits anonyma och i undersökningen kallas de informanter. I följebrevet som inkluderades i enkäten förklarades det för respondenterna vad enkätens ändamål var samt att svaren behandlas konfidentiellt och att det var frivilligt att svara på enkäten. I enkätens följebrev beskrev jag vad syftet med undersökningen är och vad jag önskade av respondenterna. I min undersökning behandlades svarpersonernas personuppgifter konfidentiellt. Ingen utomstående hade tillgång till personernas personuppgifter. Efter att undersökningen är genomförd och bedömt, förstörs personuppgifterna. Enkätsvaren används endast i forskningssyfte.

4 RESULTAT

I det här kapitlet presenteras resultatet både i text och i grafisk form. Resultatet av enkäten kommer att presenteras med exempel från enkätsvaren och från informanterna och jag återkopplar exemplen till tidigare undersökningar. Slutsatserna presenteras så att läsaren snabbt och enkelt kan få en överblick av undersökningen. Resultatet delas in i kategorier som motsvarar mina frågeställningar. Utöver svaren på mina forskningsfrågor presenteras även respondenternas upplevda ergonomiska problem vid användningen av midjehölster och benhölster.

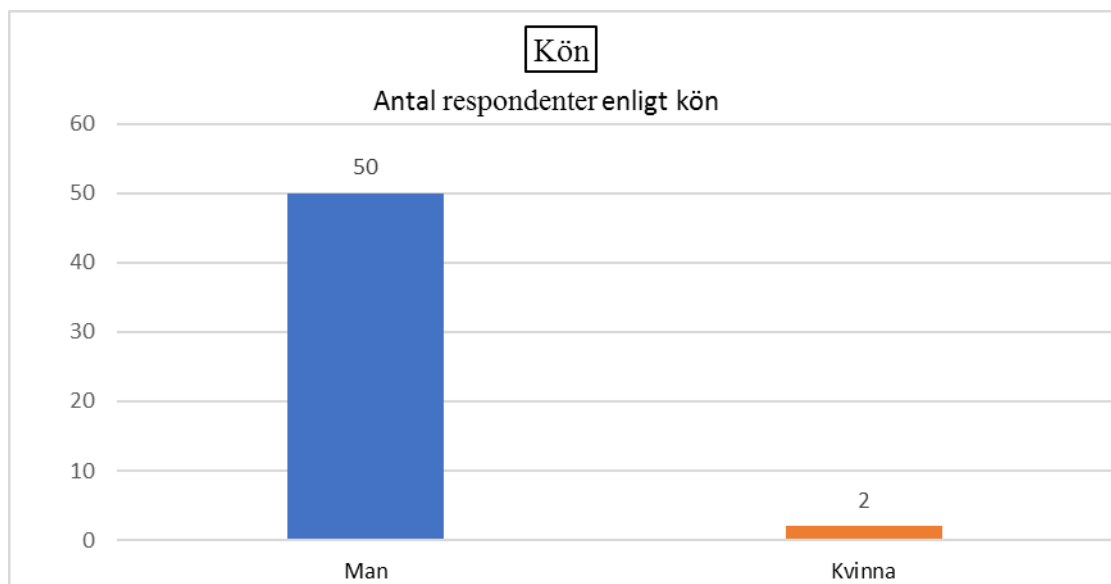
Enkätsvaren har numrerats och i exemplen från svaren på de öppna frågorna har jag angett från vilket enkätnummer svaret är taget. Jag presenterar enskilda citat från de öppna frågorna för att ge svaren en mer personlig framtoning och för att komplettera figurerna. Figurerna är sammanställda med hjälp av Excel utgående från enkätverktyget webpols enkätresultat. Det beskrivs även hur man ska läsa figurerna. Exemplet från svaren på de öppna frågorna har jag översatt från finska till svenska.

Jag har valt att lämna bort statistiken över antalet användare av elpistol, eftersom jag inte kunde utläsa några klara skillnader i antal mellan de som använde elpistol och de som inte använde elpistol. Svarsmängden på enkäten var jämn, 25 av respondenterna var från Tammerfors och 27 från Jyväskylä. (Se figur 4)

Figur 4 Respondenternas tjänsteplats.

Av de som arbetade på de valda polisstationerna, Jyväskylä och Tammerfors returnerade 52 personer enkäten. Endast 2 kvinnor hade svarat på enkäten. (Se figur 5)

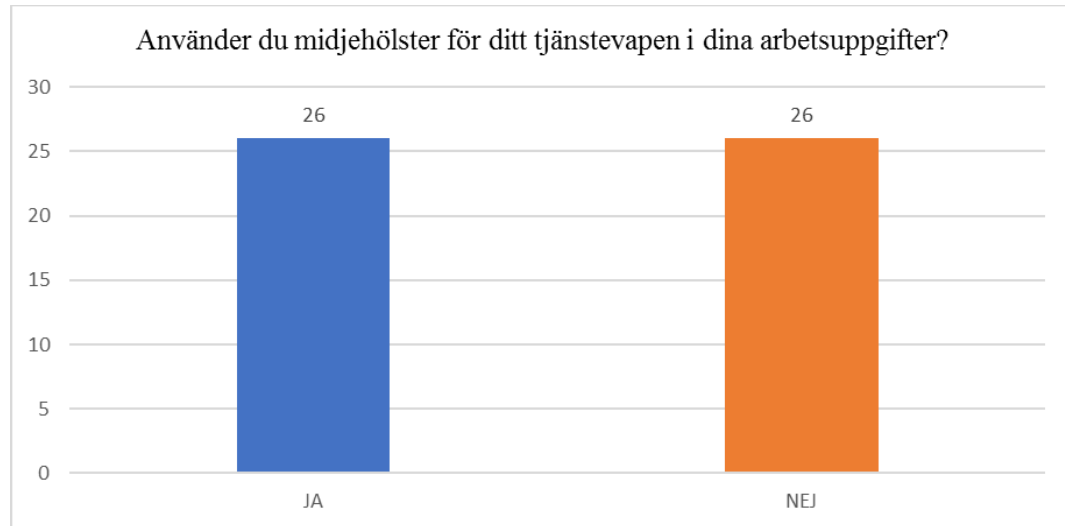

Figur 5 Antal respondenter enligt kön.

4.1 Den procentuella uppdelningen av midjehölster och behölster bland respondenterna

Jag skickade ut 311 enkäter men alla som fått enkäten svarade inte, vilket innebär att jag inte kan presentera det korrekta antalet användare av midjehölster och behölster.

Figureerna har framställts i Excel utgående från 52 respondenters enkätsvar. Svartsprocenten var därmed 16,7. Som det framgår av figuren nedan svarade 50 procent av respondenterna att de använder midjehölster i arbetet och 50 procent svarade behölster. Figuren visar hur stor del som svarat att de använder midjehölster. De övriga har svarat nekande, vilket betyder att de använder behölster. (Se figur 6)

Figur 6 Använder du midjehölster för ditt tjänstevapen i dina arbetsuppgifter?

Innan enkäten så hade jag uppskattat motsvarande siffra utifrån information fått från tidigare undersökningar och när jag diskuterat behölster med ordningspoliser. Enligt Näslunds undersökning i kapitel 2.2 använder 62 procent av respondenterna midjehölster. (Näslund, 2009, s. 13). Siffran stämmer bra överens med uppskattningen att 40 procent av ordningspoliserna i Sverige väljer att använda behölster. (Informant C) Det påvisar att Sverige och Finland ligger på ungefär samma nivå rörande uppdelningen av vapenhölster. Siffran motsvarar till viss del den information som fåtts från informanterna i andra polisinrättningar. En del av mina informanter har uppskattat att 30–35 procent använder behölster, medan andra har sagt att siffran är 50 procent.

4.2 Upplevda ergonomiska problem vid användning av midjehölster

På fråga nummer 13, ifall man upplevt midjehölstret obekvämt i någon situation har respondenterna uppgett följande saker.

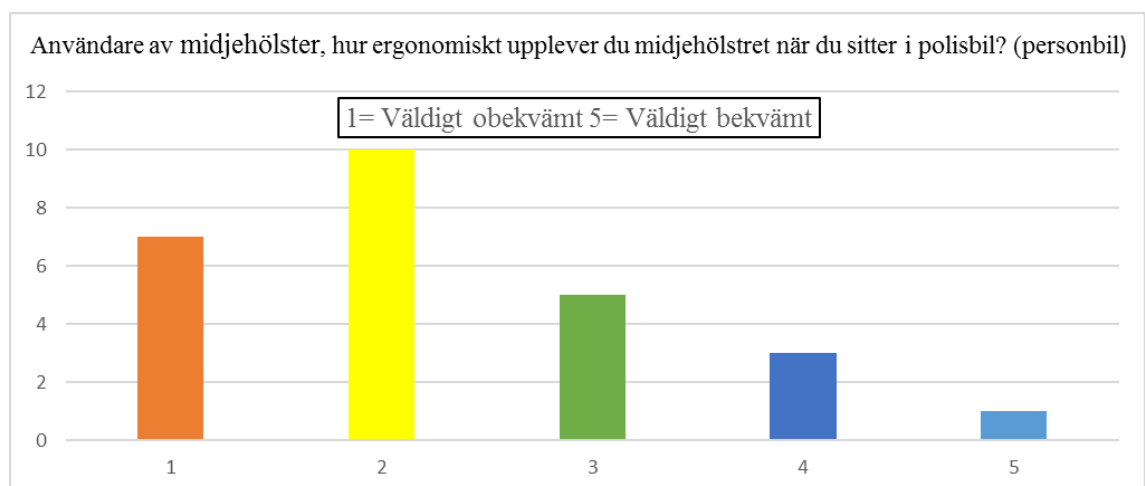
Exempel 1:

Om man måste använda personbil så blir arbetsskiftet en enda pina, vapenhölstret lyfter utrustningsbältet och vapenhölstret fastnar mellan bänkarna. (Enkät svar 3, 2018)

Exempel 2:

Vapnets kolv trycker emot bilens säte och försvårar sittställningen. (Enkät svar 25, 2018)

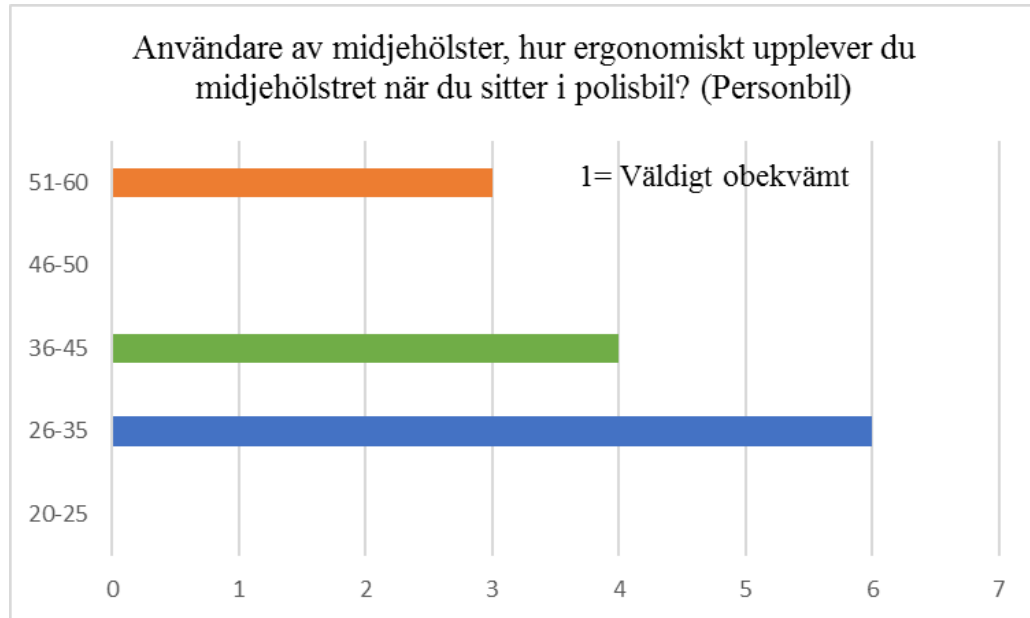
I kapitel 1 presenteras Magnus Bergsten projekt där han ville förbättra polisens utrustningsbälte. Enkät svar 3 är likt de åsikter Bergsten fick av poliser i samband med projektet. Enkät svar 25 motsvarar det vad polisen i Norrbottens sagt som framkom i kapitel 1. Även informant D:s utlåtande i kapitel 2.1.2 om hur vapnets kolv trycker mot sätet med midjehölster, liknar det enkät svar som enkät 25 har gett. Utgående från enkäten kan man se att många (10) upplever midjehölstret obekvämt i personbil. (Se figur 7)

Figur 7 Användare av midjehölster, hur ergonomiskt upplever du midjehölstret när du sitter i polisbil? (Personbil)

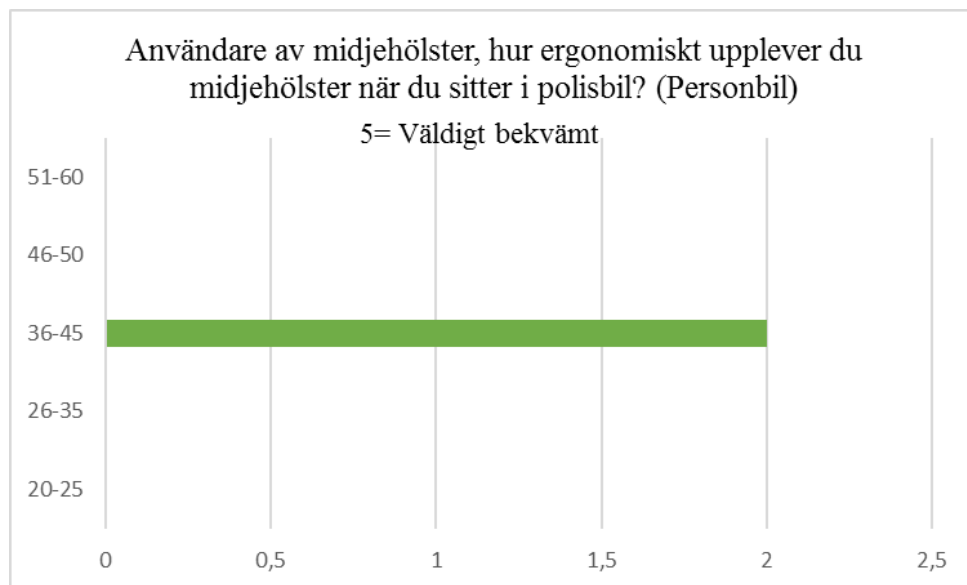
Från figur 7 kan man även utläsa att en relativt stor del anser att midjehölster är väldigt obekvämt i personbil (7 respondenter). Det mest frekventa svaret bland svaren på den

öppna frågan var att midjehölster är obekvämt i personbil (5 av 17 svar). I nästan alla åldersklasser upplever man att midjehölster är obekvämt i personbil. (Se figur 8)

Figur 8 Användare av midjehölster, hur ergonomiskt upplever du midjehölstret när du sitter i polisbil? (Personbil) 1= Väldigt obekvämt

Det finns även respondenter som upplever midjehölstret bekvämt i personbil. (Se figur 9)

Figur 9 Användare av midjehölster, hur ergonomiskt upplever du midjehölstret när du sitter i polisbil? (Personbil) 5= Väldigt bekvämt

Två respondenter hade upplevt problem av midjehölstret med den tunga västen. En respondent hade svarat att midjehölstret trycker mot höften.

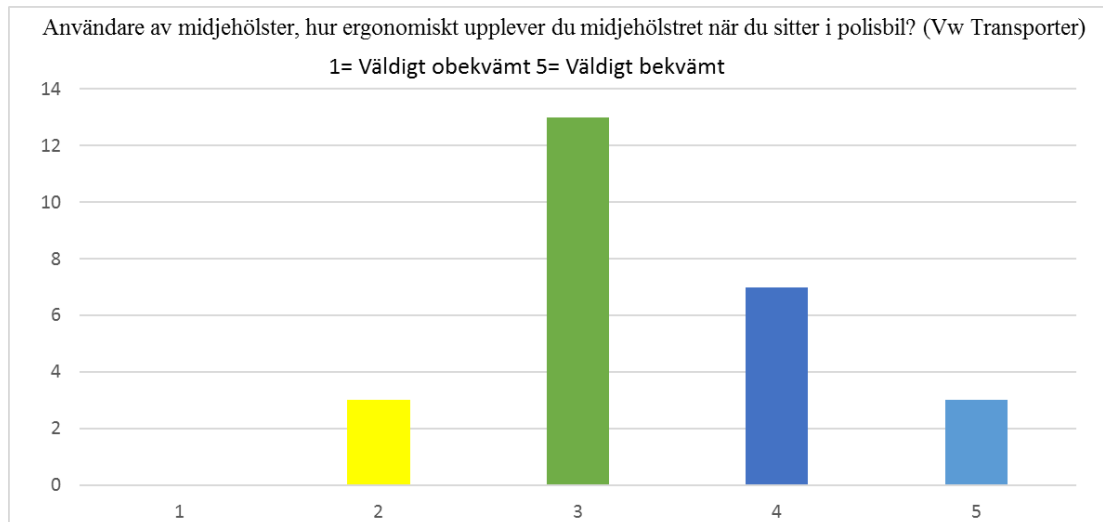
För att resultatet av undersökningen ska ha hög reliabilitet så måste man ange centraltendensen för enskilda variabler, vilket innebär att man räknar ut medeltalet och anger variabelns median (Jordan, 2017). Man kan utgående från svaren ange var tyngdpunkten i variabeln ligger, genom att visa den punkt som högsta andelen svar ligger nära. Detta kallas för centralmått. (Eliasson, 2006, 69.) Typvärde är de alternativ som fått mest svar. Median är det alternativ som delar de rangordnade svaren i två olika grupper. Spridningsmättet får man om man räknar ut standardavvikelsen. Standardavvikelsen räknar man ut med enligt formeln i figur 10.

$$\frac{\sum \sqrt{(x-m)^2}}{n-1}$$

Figur 10 Standardavvikelse (Biomedicinskanalytiker, 2018)

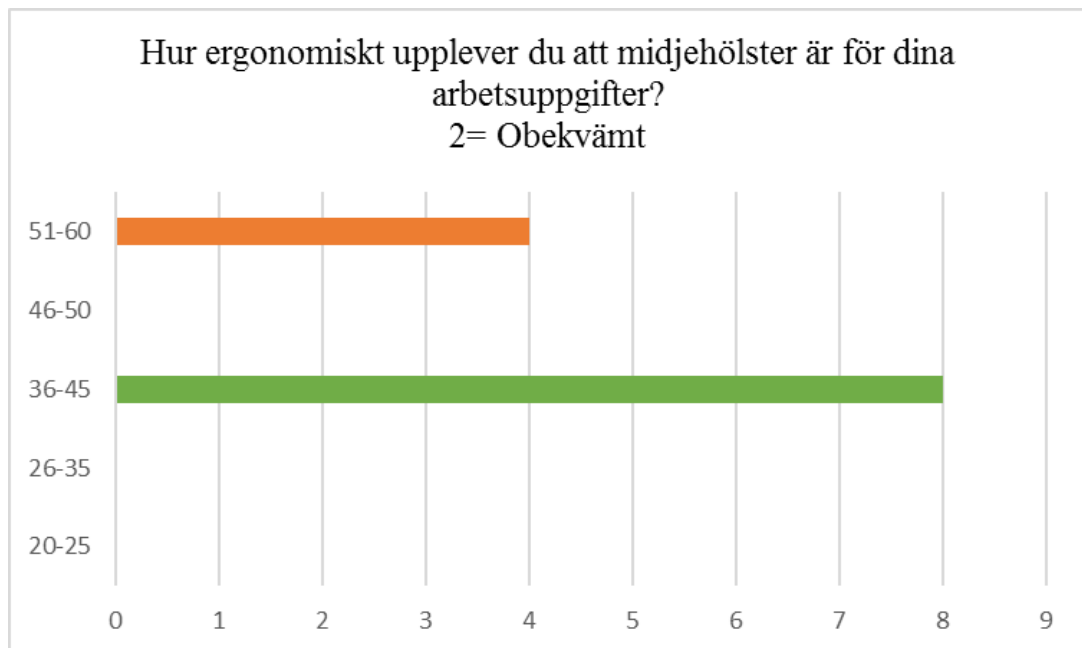
Respondenternas upplevelser av midjehölstrets ergonomi i personbil (Fråga nummer 11) gav följande resultat: Svarets medelvärde var 2,27, medianen 2 och typvärdet 2, en märkbar positivt sned fördelning. 38 procent har svarat att midjehölster är obekvämt i personbil. Spridningsmättet är 0,44. Om median och typvärde är större än medelvärdet är fördelningen negativt sned (Jordan, 2017).

Fråga nummer 12 handlar om hur respondenterna med midjehölster upplever ergonomin i Volkswagen Transporter. 50 procent av respondenterna har inte upplevt midjehölstret som obekvämt, men inte heller bekvämt. Ingen har dock svarat att det är väldigt obekvämt i Volkswagen Transporter. Medelvärdet är 3,38, medianen 3 och typvärdet 3. Medelvärdet är större så fördelningen är positivt sned. (Se Figur 11)

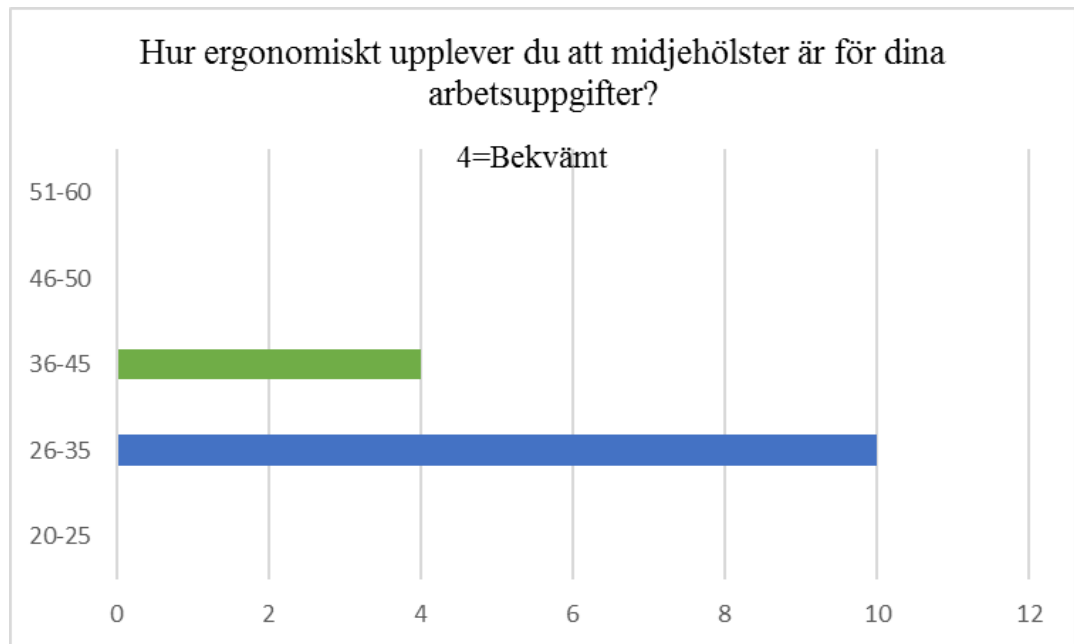
Figur 11 Användare av midjehölster, hur ergonomiskt upplever du midjehölstret när du sitter i polisbil? (VW Transporter)

Fyra av respondenterna i åldersklassen 51–60 upplever att midjehölstret är obekvämt för deras arbetsuppgifter. (Se figur 12)

Figur 12 Användare av midjehölster, hur ergonomiskt upplever du midjehölstret när du sitter i polisbil? (VW Transporter) 2= Obekvämt

Flera personer (10) i åldersklassen 26–35, upplevde att midjehölster är ergonomiskt för deras arbetsuppgifter. (Se figur 13)

Figur 13 Hur ergonomiskt upplever du att midjehölster är för dina arbetsuppgifter? 4=Bekvämt

För att enkätsvaren inte ska bli ensidiga eller partiska presenterar jag även exempel som påvisar att midjehölstret upplevs som bekvämt.

Exempel 3:

Jag har inte upplevt att midjehölstret har varit obekvämt. (Enkätsvar 35, 2018)

Exempel 4:

Midjehölstret har inte varit ett problem, men däremot andra hölster. (Enkätsvar 14, 2018)

4.3 Orsakerna till att ordningspoliserna har midjehölster enligt respondenterna

Exempel 5:

Med midjehölster är vapnet alltid på samma ställe, oberoende rörelse eller ställning. (Enkätsvar 22, 2018)

Informant H:s utlåtande i kapitel 2.2.1 stämmer väl överens med enkätsvar 22.

Exempel 6:

Den största orsaken är att fickorna lämnar fria, jag behöver själv fickor och anser att jag kan arbeta i alla arbetsituationer med midjehölster. (Enkätsvar 62, 2018)

Informant H nämner i kapitel 2.2.1 att vapenhölster rörs minimalt när det placeras på höften. I enkätsvar 22 nämner respondenten detta som orsak till valet av midjehölster. Enkätsvar 62 är linje med vad informant H sagt om användningen av polishalarens fickor i kapitel 2.2.1.

Exempel 7:

Polisinrättningen erbjuder inte tjänstemannen behölster utan läkarens rekommendation eller kräver att man hör till en specialenhet. (Enkätsvar 12, 2018)

Man kan jämföra enkätsvar 12 med de utlåtande informanterna gav i kapitel 2.1.2, gällande bestämmelserna om behölster. Man kan utläsa att vissa inrättningar är strängare när det gäller motiveringar för att få använda behölster och enkätsvar 12 stöder denna teori. I undersökningen av Larson och Ericson som jag presenterade i kapitel 2.2 nämner skribenterna att den svenska polismyndigheten är negativt inställda till användningen av behölster. Utgående från vad Informant D-G nämnt i kapitel 2.1.2 kan detta till viss del även stämma för den finska polisen.

Exempel 8:

Jag har aldrig provat behölster. (Enkätsvar 3, 2018)

Respondent 3 har aldrig provat behölster, men ur enkätsvaret framkommer det inte om respondenten har upplevt ergonomiska problem med midjehölster.

Det svar som mest förekom på frågan varför man använder midjehölster (5 respondenter av 21) var att det hör till polisutrustningen. Man kan jämföra svaret med Informant H:s utlåtande i kapitel 2.2.1, nämligen att Polisyrkehögskolan utrustat polisstuderande med midjehölster. Det svar som också förekom med lika hög frekvens var att man inte hade lov att använda behölster utan läkarens ordination.

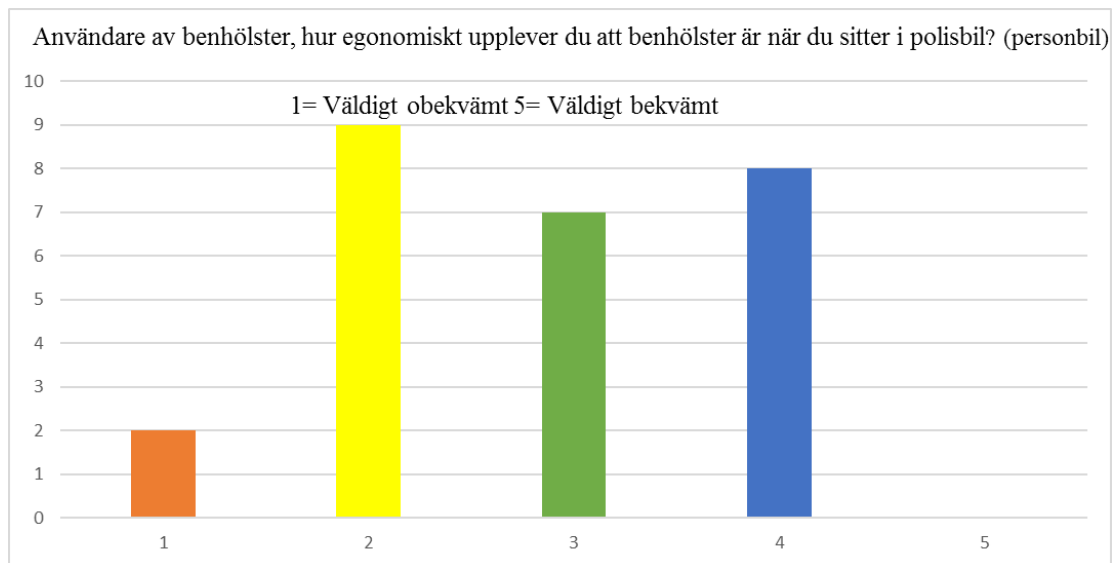
4.4 Upplevda ergonomiska problem vid användning av benhölster

Exempel 9:

Benhölstret trycker emot mittkonsolen när man sitter på förarplatsen i personbil.
(Enkät svar 60, 2018)

Utgående från Pensalas slutsatser i kapitel 2.2 angående polisens trånga personbilar kan man förstå enkät svar 60.

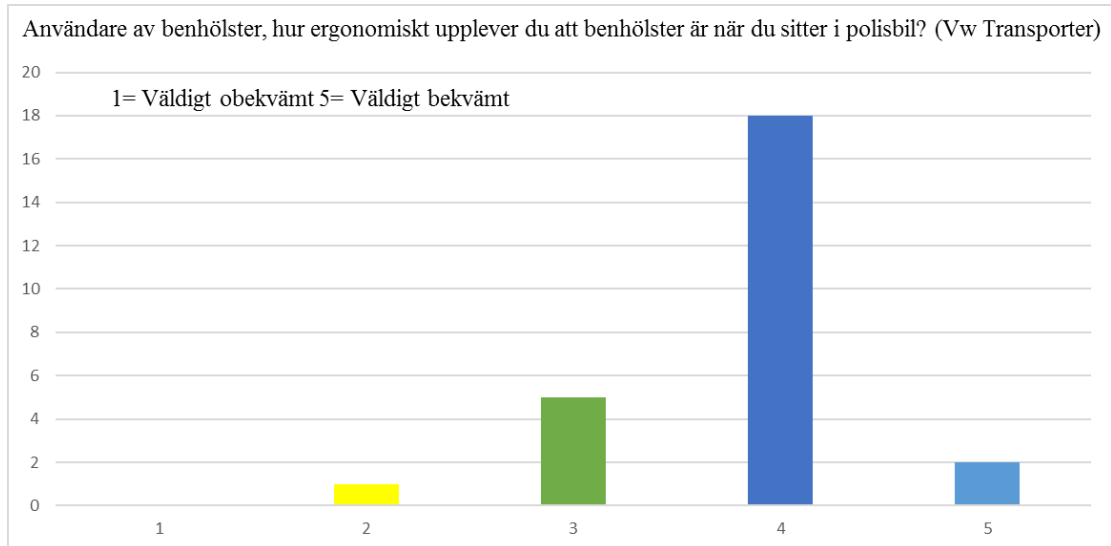
Fråga 20 handlar om hur respondenterna med benhölster upplevde ergonomin då de sitter i personbil. Medelvärdet var 2,81, och medianen 3. 34 procent hade svarat att benhölster är obekvämt i personbil, men 31 procent hade svarat det motsatta. Från figuren kan man utläsa att svaren är relativt utspridda. Nio personer har svarat att de upplevt benhölster obekvämt i personbil och åtta har svarat det motsatta, att benhölster upplevs som bekvämt i personbil. (se figur 14)

Figur 14 Användare av benhölster, hur ergonomiskt upplever du benhölstret när du sitter i polisbil? (Personbil)

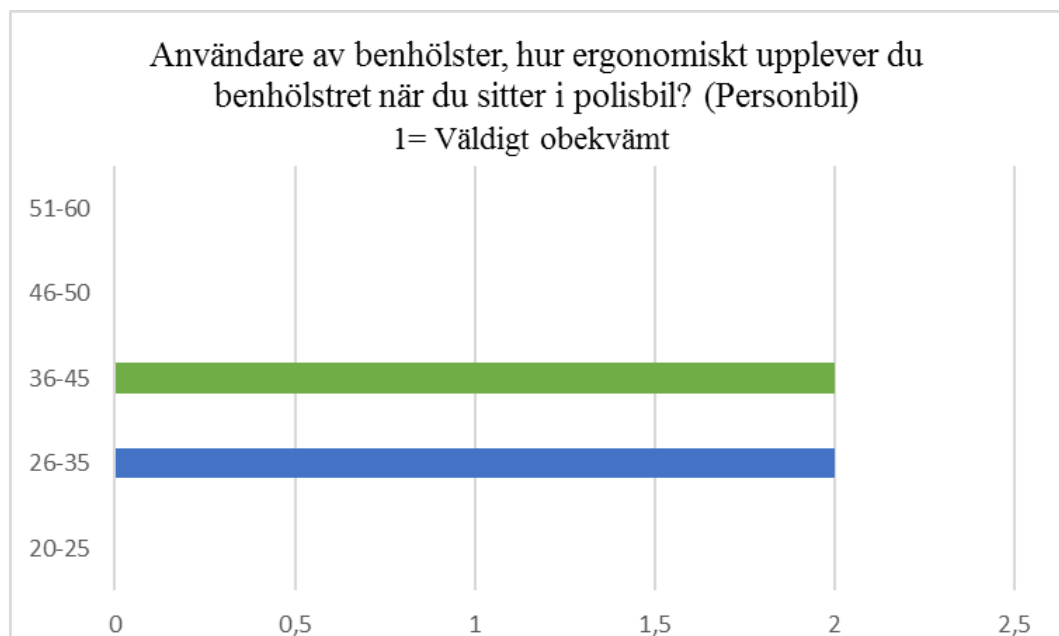
Enligt undersökningen av Baek Larsen, Elgmark Andersson, Tranberg & Ramstrand förekommer det risk för ont i ländryggen bland poliser som sitter med benhölster i polisbil (Se kapitel 2.2).

Ergonomin med behölster i VW Transporter upplevs enligt respondenterna som bekväm, eftersom 18 har svarat att de upplever ergonomin som bekväm i Volkswagen Transporter. Ingen har upplevt behölstrets ergonomi som väldigt obekvämt. (Se figur 15)

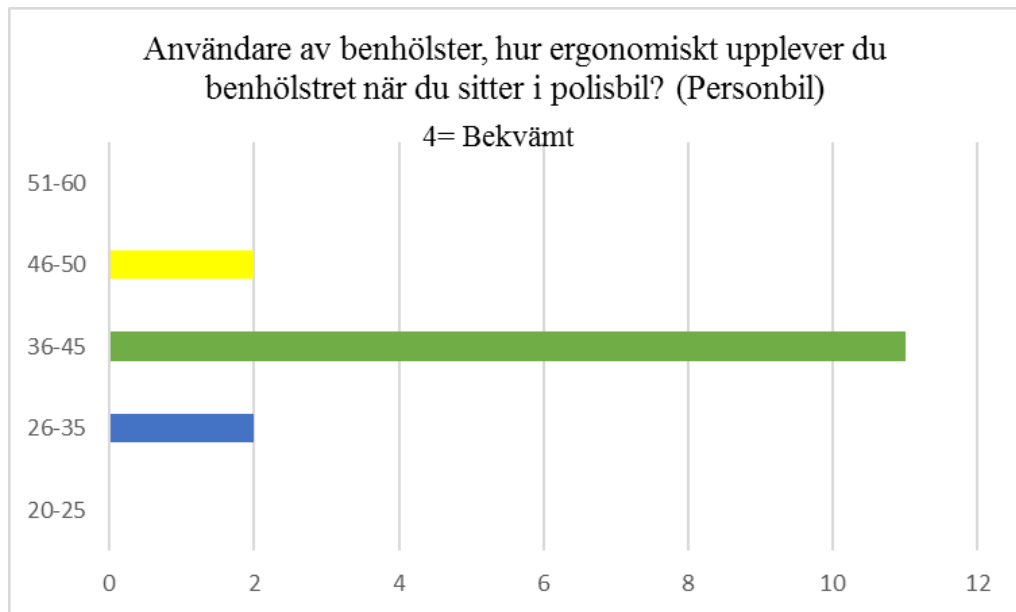
Figur 15 Användare av behölster, hur ergonomiskt upplever du behölstret när du sitter i polisbil? (VW Transporter)

I två av åldersklasserna, (26–35 och 36–45) upplever man att behölster är väldigt obekvämt i personbil. (Se figur 16)

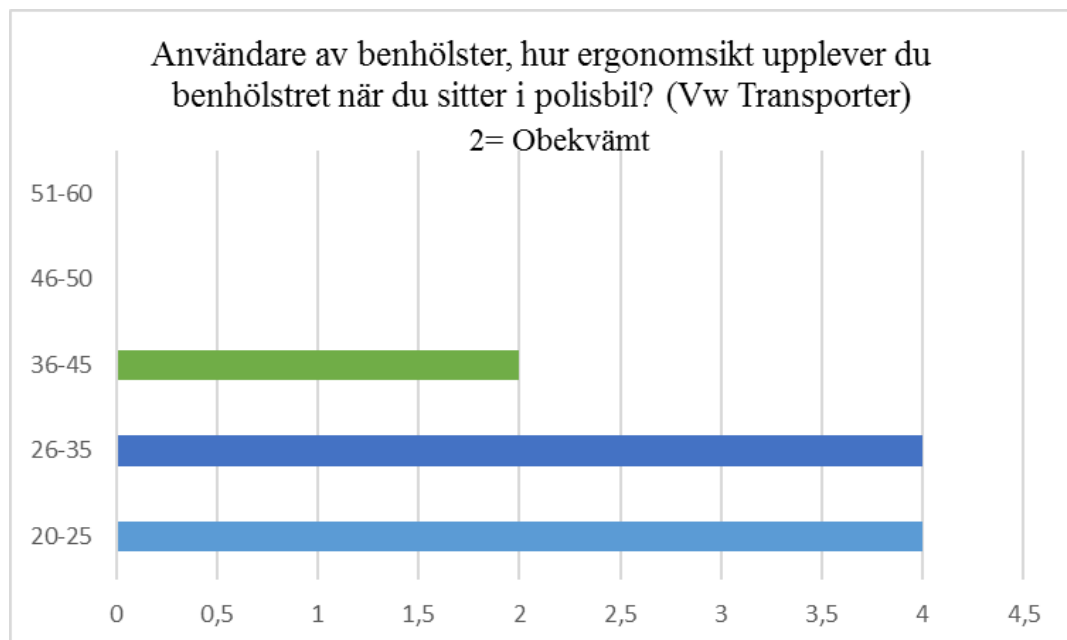
Figur 16 Användare av behölster, hur ergonomiskt upplever du behölstret när du sitter i polisbil? (Personbil) 1= Väldigt obekvämt

Det finns också respondenter som upplever att behölster är väldigt bekvämt i personbil, nämligen respondenter i åldersklasserna 26–35, 36–45 och 46–50. (Se figur 17)

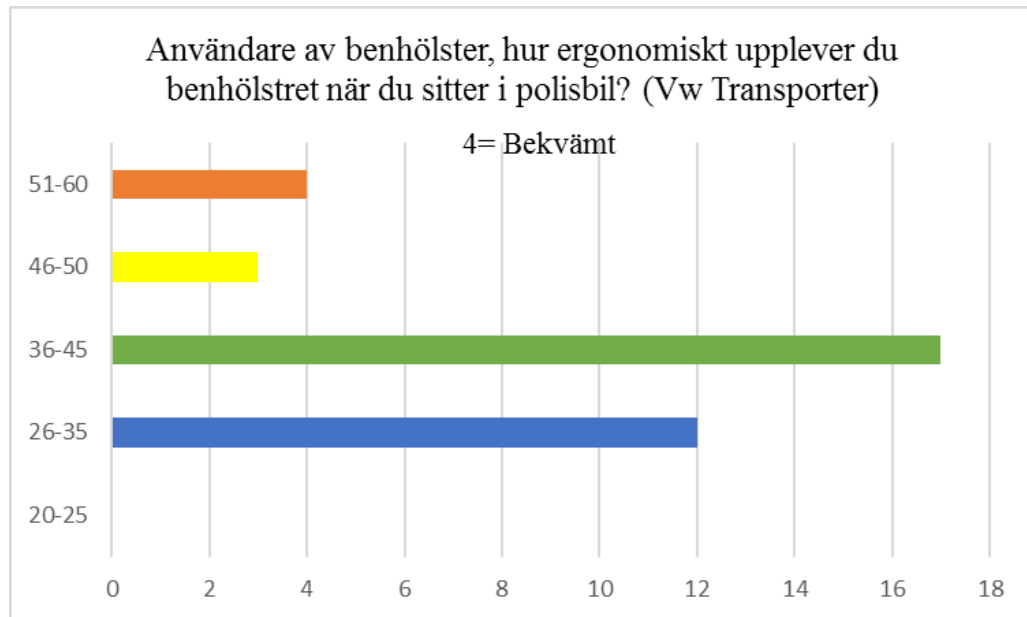
Figur 17 Användare av behölster, hur ergonomiskt upplever du behölstret när du sitter i polisbil? (Personbil) 4= Bekvämt

Bland tre åldersklasser upplever man behölstret som obekvämt i VW Transporter. (Se figur 18)

Figur 18 Användare av behölster, hur ergonomiskt upplever du behölstret när du sitter i polisbil? (VW Transporter) 2= Obekvämt

I flera åldersklasser upplevde man även motsatsen, nämligen att behölstret är bekvämt i VW Transporter. (Se figur 19)

Figur 19 Användare av behölster, hur ergonomiskt upplever du behölstret när du sitter i polisbil? (VW Transporter) 4= Bekvämt

Medelvärde för svaren var 3,81, medianen 4 och typvärdet 4, alltså en negativt sned fördelning. 69 procent hade svarat att de upplevde behölstrets ergonomi som bekväm i VW Transporter.

Exempel 10:

När man springer så orsakar behölstret lite problem. (Enkät svar 23, 2018)

Enligt Informant H i kapitel 2.2.1 ska behölstret inte placeras långt ner på benet. Det leder bara till att polisen i rörelse upplever problem med att dra vapnet från hölstret. Man kan anta att respondenten i enkät svar 23 syftar på samma sak.

Exempel 11:

Det finns inga negativa aspekter med behölster. (Enkät svar 9, 2018)

Svaret i exempel 11 har tagits med för att påvisa att det finns poliser som är för användningen av behölster. Enligt informant H i kapitel 2.2.1 är det många poliser som har behölster enbart för att det är ”häftigt”.

De svar som mest förekom var att behölstret inte har upplevts som obekvämt (5 respondenter av 17) och att behölstret upplevts som obekvämt i personbil. Att behölstret upplevs som obekvämt i personbil bevisar att det inte är en klar lösning till att lösa de ergonomiska problem som midjehölstret har sagts innebära.

4.5 Orsakerna till att ordningspoliserna har behölster enligt respondenterna

I undersökningens inledning framkom det att poliserna i Norrbotten har gått över till behölster för att avlasta ryggen, men enligt Informant H i kapitel 2.2.1 är lösningen att ha en jämnare placering av utrustningen. I kapitel 2.2 skrev jag om Pensalas verifierade hypotes att ju mer polisen bär utrustningsbälte, desto mer har han eller hon ryggproblem.

Exempel 12:

Lindrar belastningen på höften och ger mera utrymme till att sitta i bilen. (Enkät svar 29, 2018)

Enkät svar 29 kan man jämföra med tidigare forskning från både Finland och Sverige som presenterades i kapitel 2.2. Larson & Ericson kom fram till att behölster avlastar ryggen och Anu Leppänen drog likadana slutsatser, vilket jag även skrev om i kapitel 2.2.

Exempel 13:

Bättre när man sitter i bil, samt bättre när man använder den tunga västen. (Enkät svar 44, 2018)

Enligt kapitel 2.1.1 började försvarsmakten använda behölster och då var motiveringen den samma som enkät svar 44. I sin undersökning nämner även Larson & Ericsons respondenter samma sak, att behölster underlättar användningen av den tunga västen. Enligt informanterna i kapitel 2.1.3, använder VATI-poliserna i högre grad behölster för att de bär den tunga västen oftare, vilket även stöder enkät svar 44.

Exempel 14:

Ischiassmärtna lättade. (Enkät svar 43, 2018)

I kapitel 1 så nämnde jag att ryggproblemen upphörde hos poliser i Norrbotten efter byte till behölster. Enligt informant H i kapitel 2.2.1 använder poliser behölster till viss del på grund av ryggproblem, så svaret från enkät 43 låter trovärdigt.

Exempel 15:

När jag använde midjehölster så orsakade hölstret höftens snedvridning, vilket ökade mina ländryggsmärtor betydligt. Med behölster blir hållningen i paketbil mycket bättre och i en del av personbilarna hålls sittställningen neutral när hölstret passar väl i dörrpanelen. (Enkät svar 4, 2018)

I kapitel 2.2 presenteras Anu Leppänens undersökning där hon nämner att utrustningsbältet ger snedvridning på höften. Leppänens slutsatser verkar stödas av kommentaren i enkät svar 4.

Exempel 16:

För kvinnor är utrustningsbältet på höften, då är tjänstevapnet så högt placerat att jag tvingas böja kroppen för att dra vapnet. Med behölster är vapnet placerat på just passande höjd och är lätt och snabbt att fram. Användningen av behölster har även av någon anledning minskat trycket på ryggen/höften. (Enkät svar 37, 2018)

Informant H nämner även i sitt utlåtande i kapitel 2.2.1 att orsaken till att kvinnor väljer behölster är just att deras kroppsbyggnad skiljer sig från mannens. På grund av att så få kvinnor svarade på enkäten kan jag inte presentera flera exempel som skulle stöda detta påstående.

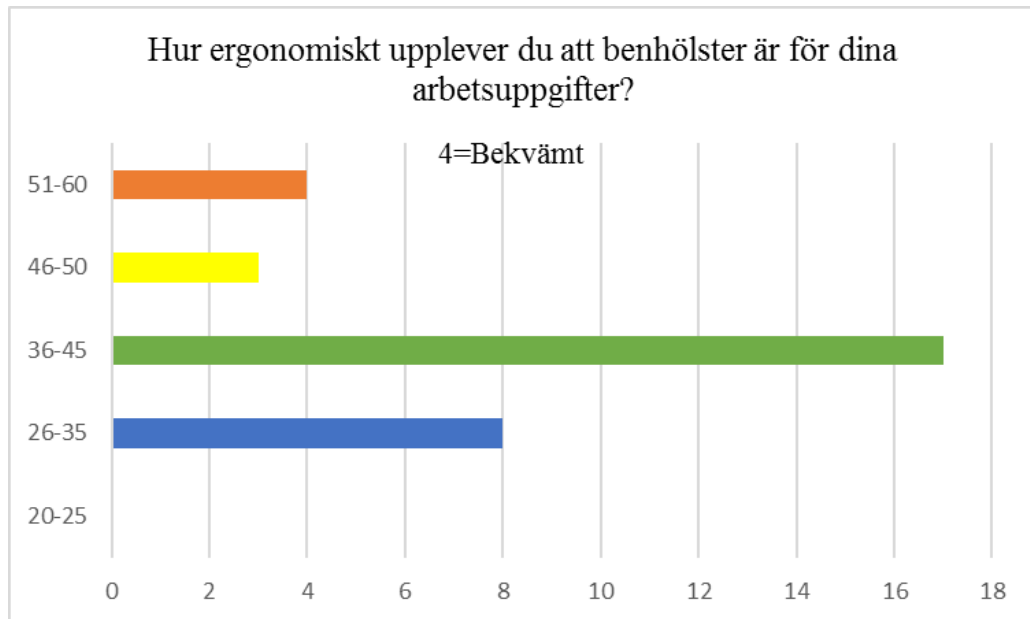
Exempel 17:

Lätt att använda. Användningen av behölster ger mer utrymme på utrustningsbältet. Lättare att dra vapnet med den tunga västen på. Reducerad vikt på höften. (Enkät svar, 36, 2018)

Exemplet i enkät svar 36 påvisar tre orsaker till varför respondenten använder behölster. Att vapnet skulle vara lättare att dra med den tunga västen kan man jämföra med försvarsmaktens utlåtande i kapitel 2.1.1, vilket ledde till att de bytte till behölster av samma orsaker. Reducerad vikt på höften nämns också i den tidigare undersökningen av Leppänen. I kapitel 2.2.1 nämnde också Informant H samma sak i sitt utlåtande.

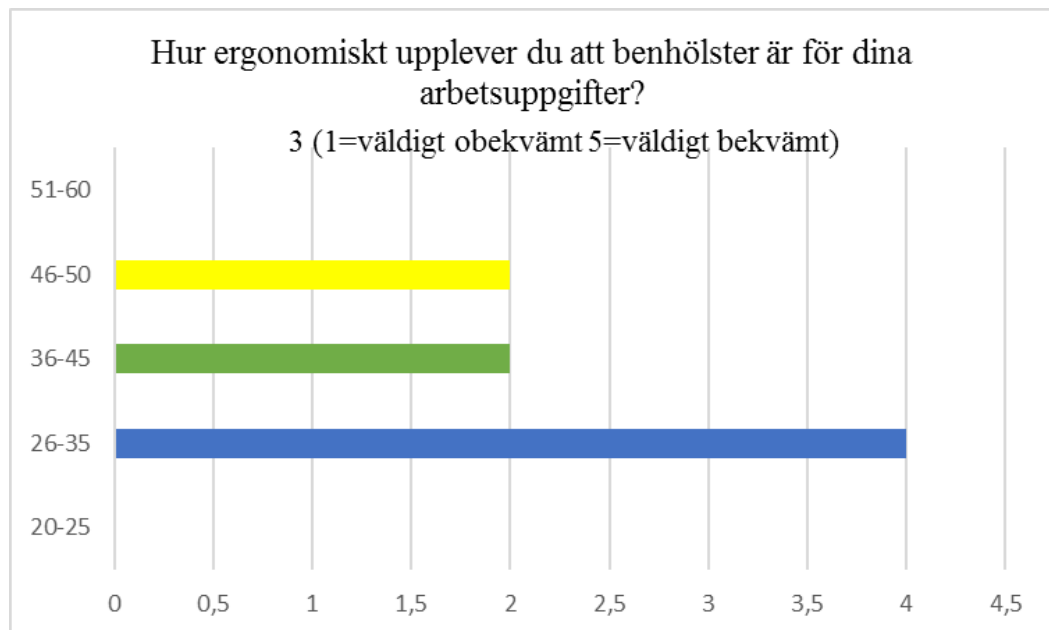
De mest frekventa svaren var att behölstret tar vikten bort från höften (7 respondenter av 26) och att användningen av den tunga västen är besvärlig med midjehölstret (7 respondenter av 26). 4 respondenter svarade att de använde behölster på grund av

ryggproblem. I flera av åldersklasserna hade respondenterna svarat att de inte upplevt att behölstret varit bekvämt eller obekvämt för deras arbetsuppgifter. (Se figur 20)

Figur 20 Hur ergonomiskt upplever du att behölstret är för dina arbetsuppgifter? 4=Bekvämt

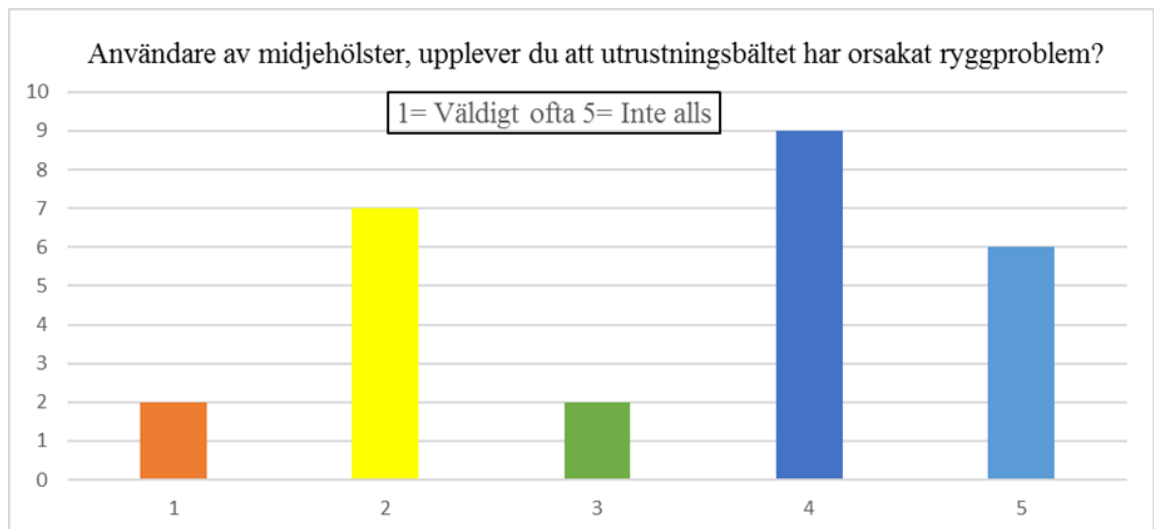
Respondenter i tre åldersklasser upplever att behölster inte är obekvämt men inte heller bekvämt för deras arbetsuppgifter. (Se figur 21)

Figur 21 Hur ergonomiskt upplever du att behölstret är för dina arbetsuppgifter?

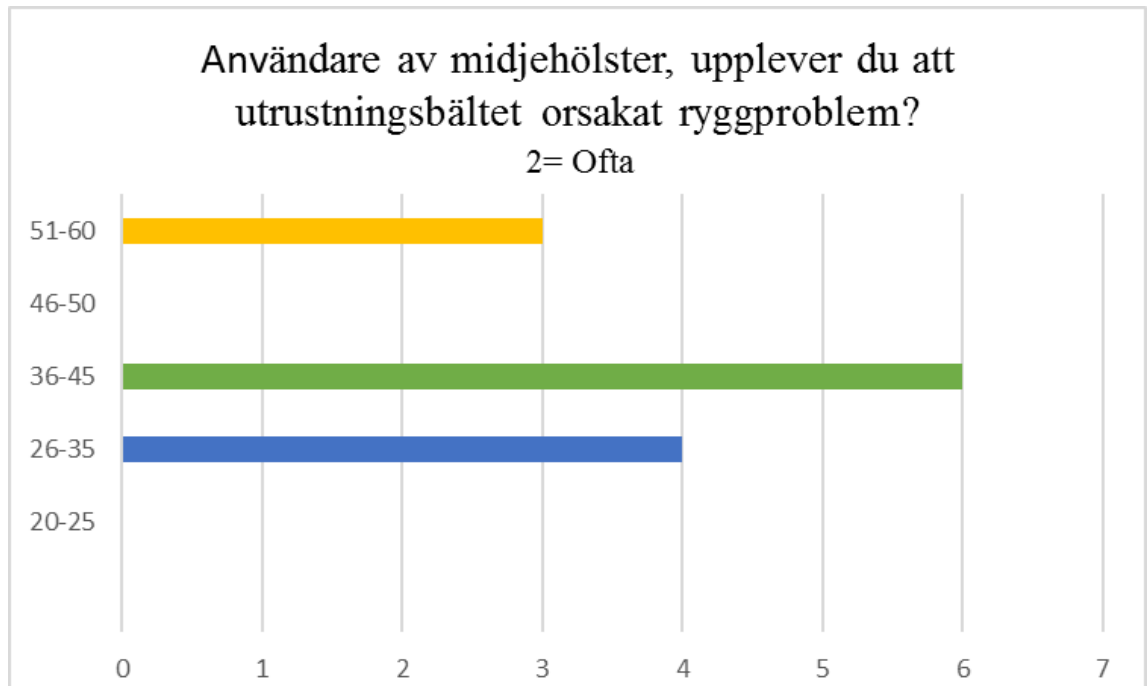
Medelvärdet var 3,96, medianen 4 och typvärdet 4, alltså en symmetrisk fördelning. Hela 62 procent hade svarat att de upplever behölstret ergonomiskt för sina arbetsuppgifter. För respondenterna med midjehölster var siffran lägre, 27 procent.

Utifrån svaren i enkäten kan noteras att ordningspoliserna i Jyväskylä och Tammerfors som har midjehölster upplever till viss del ryggsproblem av utrustningsbältet. Sju har svarat att de ofta upplevt ryggsproblem. Det är dock sex som svarat att de inte alls upplevt ryggsproblem. (Se figur 22)

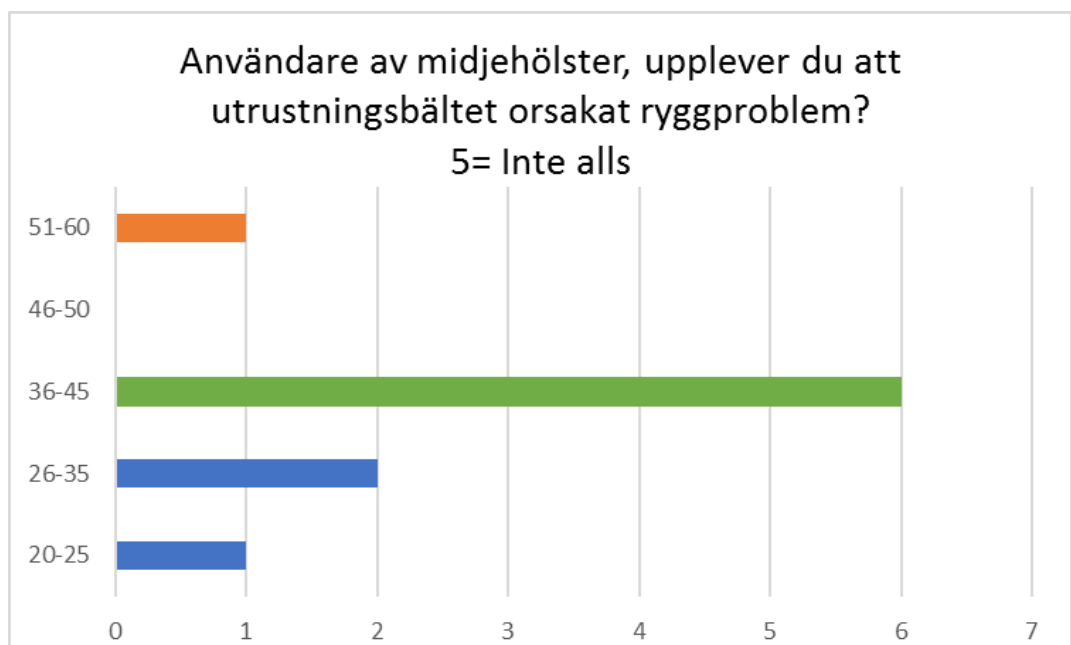
Figur 22 Användare av midjehölster, upplever du att utrustningsbältet har orsakat ryggsproblem?

De äldre respondenterna har ryggsproblem i högre grad än de yngre, i alla fall bland de som har midjehölster. Bland respondenterna i åldersklassen 51–60 har tre personer ofta upplevt ryggsproblem av utrustningsbältet. (Se figur 23)

*Figur 23 Användare av midjehölster, upplever du att utrustningsbältet har orsakat ryggsproblem?
2= Ofta*

Av respondenterna i åldern 36–45 har sex personer inte upplevt att utrustningsbältet orsakat ryggsproblem alls. (Se figur 24)

Figur 24 Användare av midjehölster, upplever du att utrustningsbältet har orsakat ryggsproblem? 5= Inte alls

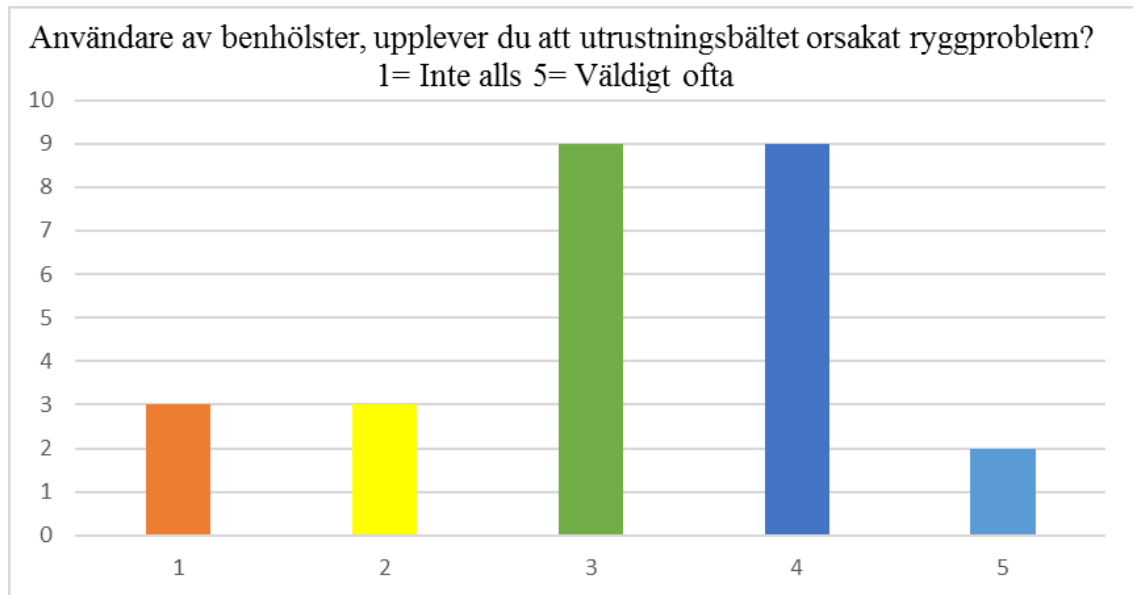
Beräkningar av centraltendens och spridningsmått för fråga nummer 8 om utrustningsbältet orsakat ryggproblem med midjehölster gav följande beräkningar: Medianen av svaren på frågan är 4 och typvärdet är 4 då det förekommer mest av värdet 4 bland svaren. Medelvärdet av svaren är 3,4.

Beräkningarna av svaren på fråga nummer 14 som handlar om hur ergonomiskt midjehölster är för respondenternas arbetsuppgifter är svaren följande: 27 procent upplever att ergonomin är obekvä, medan siffran är lika hög för respondenter som upplever det motsatta. Medelvärdet är 3,08, medianen 3 och typvärdet 3 så fördelningen är symmetrisk.

Pensalas slutsatser stämmer väl överens med mitt enkätresultat, nämligen att den fysiska hälsan försämras med åldrande och utrustningsbältet anstränger ryggen. Då minskar åtminstone inte risken för ryggproblem. För de som motionerar regelbundet försämras hälsan långsammare än de som inte motionerar alls. (Pensala, 2005, 61.) En del av de som har midjehölster poängterade att sittande i paketbil och personbil inte är ergonomiskt med midjehölster.

De största orsakerna till att man använder midjehölster är att man inte har upplevt något behov att övergå till behölster eller att polisinsättningen inte gett lov att använda behölster utan läkarintyg. (5 respondenter) När det gäller orsakerna till att man har behölster så verkar det vara en stor del som använder hölstret på grund av ergonomin i paketbil, samt på grund av utformningen av den tunga skyddsvästen. I enkäten skrevs det många välformulerade svar på de öppna frågorna.

Bland respondenterna med behölster var det tre personer som inte upplevde ryggproblem av utrustningsbältet. Nio personer upplevde det motsatta, att utrustningsbältet orsakat ryggproblem. (Se figur 25)

Figur 25 Användare av behölster, upplever du att utrustningsbältet har orsakat ryggsproblem?

Medelvärde för svaren var 3,15, medianen 3 och typvärdet 3, alltså en relativt symmetrisk fördelning. Spridningsmåttet var 0,38. De som upplevde att utrustningsbältet gett ryggsproblem var procenten 35.

En betydligt större mängd av de äldre poliserna med midjehölster uppgav att utrustningsbältet hade orsakat ryggsproblem. Både yngre och äldre poliser tyckte att midjehölster i personbil var obekvämt.

I kapitel 1.1 skrev jag om min hypotes som var att behölstret skulle kunna uppfylla en bättre arbetsergonomi och förebygga fysiska åkommor som ryggsproblem. Utgående från intervjuerna och resultatet av enkäterna kan jag varken verifiera eller falsifiera hypotesen, även om den största delen av respondenterna med behölster upplevde att hölstret är ergonomiskt för deras arbetsuppgifter. Midjehölstrets ergonomi i personbil verkar upplevas obekvämare bland respondenterna, men behölstret verkar också upplevas av en del respondenter som obekvämt, speciellt i personbil.

Utgående från enkätresultatet har jag gjort den slutsatsen att en del av de som väljer behölster gör det för att avlasta ryggen och höften, samt för att den tunga västens utformning gör det problematiskt att ha midjehölster. Även i paketbil upplevs behölster som ett bättre alternativ för många, även om midjehölstret även där verkar upplevas som relativt bekvämt. De orsaker som hade högst frekvens bland svaren på öppna frågan gällande behölster var att behölstret skiftar vikten bort från höften (5 respondenter).

Det underlättar även användningen av den tunga skyddsvästen (10 respondenter), samt att man använder behölster på grund av diagnostiserade eller odiagnostiserade ryggproblem (4 respondenter). Av de poliser som väljer att ha midjehölster har flera nämnt att de inte fått lov att ha behölster utan läkarintyg eller också har de inte känt ett behov av att byta till behölster.

5 SAMMANFATTNING OCH DISKUSSION

Syftet med min undersökning har varit att undersöka hur stor procent av ordningspoliserna i Jyväskylä och Tammerfors som använder midjehölster eller behölster i sina arbetsuppgifter. Jag undersökte även vilka orsakerna kan vara till att ordningspoliserna inom de utvalda inrättningarna valde att använda midjehölster eller behölster för tjänstevapnet. Kunskapsmaterialet till undersökningen samlades genom sökningar på webben och på bibliotek. Även diskussioner med ordningspoliser i arbetslivet gav information som gjorde att den egna kunskapen om ämnet utvecklades. Som forskningsmetod användes enkäter och intervjuer med inslag av personliga åsikter i form av en del öppna frågor. Man kan på så sätt beskriva min undersökning som kvantitativ med kvalitativa egenskaper.

Jag har fått svar på hur stor andel av respondenterna som använder midjehölster och behölster. Jag har även fått svar på vilka orsakerna kan vara. Orsaken till att respondenterna väljer midjehölster verkar vara för att Polisyrkeshögskolan utrustat dem med midjehölster under polisutbildningen. De har inte upplevt något behov av att byta till behölster. Den andra orsaken som framkommer, är att de inte har fått lov att använda behölster utan läkarintyg. Orsaken till att respondenter använder behölster verkar vara för att det skiftar vikten bort från höften och lindrar eventuella ryggproblem. En annan orsak verkar vara att behölstret underlättar användningen av den tunga skyddsvästen.

Ifall alla inte använder midjehölster eller behölster måste detta bero på någon aspekt. Det kan bero på att tillräcklig kunskap om att de olika hölstren inte finns, eller så har inrättningen specifika krav för att få använda behölster som inte individen uppfyller.

På frågan om midjehölster är bekvämt i paketbil beror svaret delvis på sätenas utformning och att det är mera utrymme i en paketbil överlag. Utgående från enkätsvaren kan man se att de som använder behölster verkar kunna motivera bättre varför de använder behölster än de som har midjehölster. Resultaten från tidigare undersökningar och mina egna förhandsuppfattningar stämmer väl överens med svaren från enkäten rörande vapenhölstrens ergonomi. En av orsakerna till att vissa poliser använder behölster kan vara att behölster upplevs vara ”häftigt”. Behölster anses också se militäriskt ut, vilket kan vara orsaken till att flera poliser väljer just behölstret.

Eftersom poliser är individer med många olika kroppsbyggnader, borde polisinrättningen ta detta i beaktande redan vid anställningen och lyssna på arbetstagarens önskemål. Om arbetstagaren har önskemål rörande utrustning som kan främja arbetsergonomin, ska personen kunna framföra dessa till polisinrättningens ledning. Man kan fråga sig om det är för sent att byta till behölster redan när man kan påvisa ryggsjukdom. Fysiska problem ska kunna förebyggas så att arbetstagaren undviker sjukdom eller smärta. På det sättet sparar också arbetsgivaren in utgifter samtidigt som personalen är mer välmående och kan upprätthålla en god arbetsmotivation. Det är möjligt att vissa polisinrättningar sätter mer resurser på utrustning för sina poliser, även till vapenhölster. Därför kan man tänka sig att det i exempelvis Helsingfors polisinrättning är flera poliser som har behölster bekostade av inrättningen.

Polisyreshögskolans nya bestämmelser om elpistolutbildning för alla studerande på grundutbildningen kan innebära att utrustningen utökas. Utrustningsbältet har inte plats för oändligt antal hölster, vilket innebär att användningen av behölster skulle kunna lösa problemet med utrymmesbrist. Anskaffningen av behölster är också en kostnadsfråga och ett beslut om att anskaffa behölster till polisens grundutbildning skulle innebära större utgifter för inrättningarna. Ifall ledningen på Polisyreshögskolan bestämmer att man skaffar behölster som ett alternativ till tjänstevapnets midjehölster, skulle det också innebära ändringar i skytteutbildningen och kostnader för skolning av personalen. Ett förslag vore att ha skytteutbildning och vapenhantering med behölster, som en valbar kurs under någon period för de studerande. Det tar en viss mängd timmar att lära sig det motoriska med korrekt vapenhantering, så även med behölstret. Det innebär att den valbara kursen borde vara tillräckligt omfattande för att vara effektiv.

Jag strävade till en svarsprocent på 50 från enkäten. Svarsprocenten på enkäten var 16,7, vilket är en relativt låg siffra. Ett högre svarsantal på enkäten skulle ha bidragit till en högre validitet och jag skulle även ha kommit närmare det egentliga antalet poliser som använder midjehölster och benhölster. Jag kunde även ha fått svar från flera kvinnor. Det var endast två kvinnor som bidrog till undersökningen vilket är en låg siffra med tanke på att enkäten skickades till 311 personer.

I planeringsskedet av min undersökning tänkte jag testa användningen av benhölster i olika situationer som exempelvis i polisbilar eller på skjutbanan, för att samla egna intryck om eventuella ergonomiska skillnader mellan midjehölster och benhölster. På grund av tids- och resursbrist valde jag att avstå från att fullfölja planen.

Det skulle även ha varit intressant att undersöka hur allmänheten i Finland upplever ordningspolisens vapenhölster, likt undersökningen man har utfört i Sverige. I framtiden vore det intressant att undersöka möjligheten att utrusta studerande på Polisyrkeshögskolan med benhölster, eller valmöjligheten när det gäller vilket hölster man vill använda från början, på grund av att alla är individuella och har olika kroppsbyggnad.

Man borde undersöka användningen av benhölster under en längre tid för att se om det är ett bra alternativ för att förebygga fysiska problem. De kvinnliga polisernas upplevelser av vapenhölstrets och utrustningsbältets ergonomi borde studeras, även under en längre tidsperiod. Det kunde man se utifrån de öppna enkätsvaren som kvinnliga poliser skrivit, samt Informant H:s utlåtande. Således kunde man utgående från resultaten ändra sin attityd inom distrikten så att man inte måste ha ryggproblem för att få använda benhölster. Att förebygga fysiska problem är väldigt viktigt inom arbetslivet.

REFERENSER

Artist & Musikerhälsan (2018). Bild 3. *Ryggraden och bröstkorgen*. Hämtad Från <https://www.artist-musikerhalsan.se/musikerergonomi/2-ergonomiska-grunder>

Bæk Larsen, L., Elgmark Andersson, E., Tranberg, R. & Ramstrand, N. (2014). *Jämförande studie av svensk polis rörelseförmåga vid användandet av bål och/eller bäcken fixerad utrustning*. Högskolan i Jönköping. Hämtad från <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:753098/FULLTEXT01.pdf>

Bergsten, M. (2013). *Samhällsbärarna*. Mittuniversitet, Industriell design. Hämtad från <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:664992/FULLTEXT01.pdf>

Biomedicinsk analytiker. (2018). *Standardavvikelse*. Figur. Hämtad från <https://biomedicinskanalytiker.org/2014/03/27/standardavvikelse/>

Brown, J., Wells, G., Trottier, A., Bonneau, J., Ferris, D. (1999). *Back pain in a large Canadian Police Force, Technical Report*, Canadian Police Research Centre, Ottawa, Kanada

Bryman, A. (2004). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (Nilsson, B., övers.). Malmö: Liber AB. (Original publicerat 2001)

Ejlertsson, G. (1996). *Enkäten i praktiken: En handbok i enkätmetodik*. Lund: Studentlitteratur.

Eliasson, A. (2006). *Kvantitativ metod från början*. Lund: Studentlitteratur.

Europeiska arbetsmiljöbyrån. (2018). *Belastningsbesvär*. Hämtad från <https://osha.europa.eu/sv/themes/musculoskeletal-disorders>

Finlex. *Arbetarskyddslag*. 23.8.2002:738. Hämtad från <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2002/20020738>

Finlex. *Inrikesministeriets beslut om polisens uniform och beväpning*. 1057/1993. Hämtad från <http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/1993/19931057?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=1057%2F1993>

Finlex. *Inrikesministeriets förordning om polisens uniform*. 2013:1106. Hämtad från <http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2013/20131106?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=1106%2F2013#Pidp450790800>

Finlex. *Lag om företagshälsovård*. 21.12.2001/1383. Hämtad från <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2001/20011383#L2P8>

Hedström, M. (2009, 20 november) *Tunga tjänstevapen ger belastningsskador*. Gefle Dagblad. Hämtad från <https://www.gd.se/>

Hsieh, H. & Shannon, S. (2005). *Three Approaches to Qualitative Content Analysis*. Hämtad från <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1049732305276687>

Hygerth, J. (2016). Figur 3. *Den hermeneutiska spiralen*. Hämtad från <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:939379/FULLTEXT02>

Hämäläinen, T. (2017). *Poliisin virka-asevaihdos. Poliisin virka-aseen vaihtamisen kannattavuus Glock 17:sta Walther P99Q:hun*. Lärdomsprov. Polisyrkeshögskolan. Hämtad från https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/133894/ON_Hamalainen.pdf

Informant A. (6.8.2018) E-postmeddelande, Outlook

Informant B. (7.8.2018) Intervju. E-postmeddelande, Outlook

Informant C. (14.8.2018) Intervju, E-postmeddelande, Outlook

Informant D. (28.6.2018) E-postmeddelande, Outlook

Informant E. (3.7.2018) E-postmeddelande, Outlook

Informant F. (6.6.2018) E-postmeddelande, Outlook

Informant G. (5.6.2018) E-postmeddelande, Outlook

Informant H. (8.8.2018) Intervju, E-postmeddelande, Outlook

Ischias.se. (2018). *Symptom*. Från <https://ischias.se/symptom/>

Jordan, S. (2017). *Kvalitativa metoder: Forskningsintervjun & innehållsanalys*. Tammerfors. Polisyrkeshögskolan. Powerpoint.

Jordan, S. (2017). *Mer om positivism och hermeneutik*. Tammerfors. Polisyrkeshögskolan. Powerpoint.

Jordan, S. (2017) *Univariat analys. Variabelvärdenas fördelning, centraltendens och spridningsmått*. Tammerfors. Polisyrkeshögskolan. Powerpoint

Larsson, P. & Ericsson, T. (2007). *Benhölster: polismannens eller myndighetens val? Fördjupningsarbete*. Umeå. Umeå universitet, polisutbildningen. Hämtad från <http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:276662/FULLTEXT01.pdf>

Leppänen, A. (2017). *Lantion anteriorinen tiltti varustevyön aiheuttamana ongelmana – harjoiteopas sen ehkäisemiseksi ja alaselkäoireiden helpottamiseksi*. Lärdomsprov, Polisyrkeshögskolan. Hämtad från http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/124388/ON_Lepp%C3%A4nen%20Anu.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Martimo, K-P. Antti-Poika, M. & Uitti, J. (red., 2010). *Työstä terveyttä*. Helsingfors: Duodecim.

Nevala N. & Nyberg M. (2006). *"Poliisimaijan" istuinten muotoilu. "PIMU" -*

Loppuraportti Valtion Työsuojelurahastolle. Helsingfors, Työterveyslaitos.

Nationalencyklopedin. (2018). *Ergonomi*. Hämtad från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/ergonomi>

Näslund, S. (2009). *Upplevt hälsotillstånd och arbetssituation relaterat till ländryggsbesvär bland poliser*. Examensarbete, Mälardalens högskola, sjukgymnastprogrammet. Hämtad från <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:210837/FULLTEXT01.pdf>

Patel, R. & Davidson, B. (2011). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Pensala, R. (2005). *Poliisin varustevyön kuormittavuus*. Polisbefälsexamen nr 7. Tammerfors. Polisyrkeshögskolan. Lärdomsprov.

Polamk. (2017). *Tutkimus: Etälamautin on poliisille luotettava ja hyödyllinen työväline*. Från

https://www.polamk.fi/polamk_tiedottaa/1/0/tutkimus_etalamautin_on_poliisille_luotettava_ja_hyodyllinen_tyovaline_63849

Polisen. (2018). Transportmedel. Hämtad från https://www.poliisi.fi/om_polisen/transportmedel

Poliisi. (2018). *Valvonta- ja hälytystoiminta*. Hämtad från <https://www.poliisi.fi/ita-suomi/jarjestyspoliisi>

Poliisi. (2018). *Sinetti, Sisä-Suomen poliisilaitos*.

Poliisi. (2018). *Sinetti. Virkavaatteet/Tuoteohjeistus/JTV-haalari*

Poliisi. (2018). *Sinetti. Virkavaatteet/Virkavaatekysely_kenttävaatetus*

Poliisi. (2018). *Henkilöstö/riskienarviointi/2016*

Polisstyrelsen. (2012). *Företagshälsovården inom polisen*.

Polisstyrelsen. (2013). *Poliisin työterveyshuollon valtakunnallinen toimintasuunnitelma 2013-*

Rygg- och Idrottskliniken. (2018). Ryggsmärtor. Hämtad från <https://www.ryggidrottskliniken.se/valkommen/diagnoser/ryggsmartor/>

Safariland. (2018). Bild 2. Hämtad från <https://www.safariland.com/products/holsters-and-gear/holsters/tactical-military-holsters/double-leg-strap/model-6004-sls-tactical-holster-19858.html>

Safariland. (2018). Bild 1. Hämtad från <http://www.safariland.com/products/holsters-and-gear/holsters/duty-holsters/retention/model-6365-als-low-ride-level-iii-retention-duty-holster-w--sls-23329.html#sz=12&start=25>

Sandberg, D., Särdaqvist, D. & Sikström, L. (2007). *Allmänhetens syn på polisens nuvarande uniform*. Fördjupningsarbete, Umeå universitet, polisutbildningen. Hämtad från <http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:276655/FULLTEXT01.pdf>

Selkäkanava.fi. (Selkäliitto, 2018). *Alaselkävun tarkkaa syytä ei aina tunneta*. Hämtad från <https://selkakanava.fi/alaselkävun-tarkkaa-syyta-ei-aina-tunneta>

Suojaliivi.fi (2018). Hämtad från <http://www.suojaliivi.fi/suojaliivifi>

Survio.com. (2016). *Hur skapar man en enkät på rätt sätt 2 – Frågor i enkäten*. Hämtad från <https://www.survio.com/sv/blog/popular-series/hur-skapar-man-en-enkat-pa-ratt-satt-2-fragor-i-enkaten>

Syvjärvi, M. (2016). *McKenzie-menetelmästä uusi työkalu kenttäpoliiseille*. Publicerad 22.3.2016. Hämtad från https://www.spjl.fi/viestinta/julkaisut/asiantuntijakirjoitukset/selkäkivut_kuriin.3266.blog

Syvjärvi, M. (2016). *Selkäkivut kuriin*. Suomen poliisijärjestöjen liiton jäsenlehti

Työ ja Terveys Suomessa 2009. (red.) Kauppinen, T., Hanhela, R., Kandolin,

I., Karjalainen, A., Kasvio, A., Perkiö-Mäkelä, M., Priha, E.,

Toikkanen, J., Viluksela, M. Helsinki: Työterveyslaitos.

Vainio, O. (2010). *Käytännön ampumataito*. Tallina: AS Uniprint

Wänström, L. (2018). *Datansamlingsmetoder för primärdata, datorstöd*. Hämtad från <http://gauss.stat.su.se/gu/um/arkiv/f6ht09.pdf>

Överkonstapel (11.9.2018) Polisyreshögskolan. E-postmeddelande, Outlook

Bilaga 1 Intervjufrågor

Informant A

Har ni information om när försvarsmakten började använda behölster och varifrån försvarsmakten skaffade behölster?

Informant B

1. Har ni statistik över hur många midjehölster som beställts genom materialanskaffningsprogrammet MAHTI?

2. Har ni någon information om när polisen började använda behölster och varifrån behölster anskaffades?

Informant C

1. Har aspiranterna på er utbildning möjlighet att välja om de vill använda midjehölster eller behölster för sitt tjänstevapen under utbildningen?

2. Ifall de har möjligheten att välja, hur är det uppdelat procentuellt? Är det flera som väljer midjehölster eller tvärtom?

Informant D-G

Har ni statistik över hur många i er polisnrättning på fältet som använder behölster istället för midjehölster?

Informant H

1. Vilka kan vara orsakerna till att en del av ordningspoliser använder midjehölster för tjänstevapnet?

2. Vilka kan vara orsakerna till att en del av ordningspoliserna använder behölster för tjänstevapnet?

Informant A

Onko teillä tietoa siitä, milloin Puolustusvoimat alkoi käyttää reisikoteloja ja mistä ne hankittiin?

Informant B

1. Onko teillä tilastoja siitä, kuinka monta vyökoteloä on tilattu MAHTI ohjelman kautta?

2. Onko teillä tietoa siitä, milloin poliisit alkoivat käyttää reisikoteloä ja mistä ne hankittiin?

Informant D-G

Onko laitoksellanne tilastoja siitä, kuinka monella kentällä työskentelevistä on käytössä reiskotelon vyökotelon sijaan?

Informant H

1. Mikä voi/voivat olla syy/syitä siihen, että jotkut poliisit käyttävät virka-aseen vyökoteloä?

2. Mikä voi/voivat olla syy/syitä siihen, että jotkut poliisit käyttävät virka-aseen reisikoteloä?

Bilaga 2 Följebrev

Till dig som använder midjehölster eller behölster för tjänstevapnet! Är behölster bättre än midjehölster? Nu tar vi reda på!

God ergonomi är viktigt i alla arbetsuppgifter, även inom polisen. Med god ergonomi kan man förebygga och minska på fysiska krämpor, som bland annat problem i ländryggen. Samtidigt kan man minska på sjukdagpenningss dagar som samhället måste bekosta.

Mitt namn är Ronnie Björkskog, yngre konstapel. Jag skriver mitt lärdomsprov och mitt ämne är midjehölstret och behölstrets användning på fältet samt orsakerna till användningen. Jag undersöker hur många av ordningspoliserna i Tammerfors och Jyväskylä som använder midjehölster och behölster för tjänstevapnet och varför. Jag har valt att undersöka polisstationerna i Tammerfors och Jyväskylä, för att polisernas antal på polisstationerna kan teoretiskt betyda en bra svars mängd för min undersökning.

Resultatet av undersökningen kan vara till nytta för samhället och för starten av polis-karriären. Det är frivilligt att svara på enkäten, men det är viktigt för min undersökning att så många som möjligt av ordningspoliserna i Tammerfors och Jyväskylä svarar på enkäten. Kopiera länken och klistra in den in TUVE-webbläsaren, så får du svara på enkäten. Det tar under 5 minuter att svara.

Ditt svar är viktigt och svaret behandlas konfidentiellt.

Enkätsvaren numreras så att jag kan följa upp svarsantalet och undvika eventuella påminnelsemeddelanden. Undersökningen görs i samarbete med Polisyrkeshögskolan och du kan läsa lärdomsprovet på webbsidan theseus.fi och i Polisyrkeshögskolans bibliotek efter publicering. Kontakta mig per e-post om du har frågor. Tack på förhand för ditt deltagande!

Vanda, juli 2018

Yngre konstapel Ronnie Björkskog

ronnie.bjorkskog@poliisi.fi

Saatekirje

Sinulle, joka käytät työtehtävissäsi virka-aseen vyökoteloä tai reisikoteloä! Onko reisikotelo parempi kuin vyökotelo? Nyt otetaan selvää!

Hyvä ergonomia on varsin tärkeä asia kaikissa työtehtävissä. Tämä koskee myös poliisin työtä. Hyvällä työergonomialla voidaan ehkäistä tai vähentää fyysisiä oireita, kuten muun muassa alaselkävaivoja ja samalla vähentää yhteiskunnan maksettaviksi tulevat sairauspäivärahat.

Olen Ronnie Björkskog, nuorempi konstaapeli. Kirjoitan opinnäytetyötäni ja aiheenani on poliisien vyö- ja reisikotelon käyttö kentällä sekä käytön syyt. Tutkin, kuinka monella kenttäpoliisilla Tampereella ja Jyväskylässä on käytössä virka-aseen vyö- tai reisikotelo työtehtävissä ja miksi. Olen valinnut tutkimuskohteiksi Tampereen ja Jyväskylän poliisilaitokset, koska poliisien määrä kyseisillä laitoksilla voisi teoreettisesti tuoda hyvän vastausmäärän tutkimukseeni.

Tutkimuksen lopputulos voisi olla hyödyllinen sekä yhteiskunnalle, että uuden poliisiuran alkuvaiheessa. Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista, mutta on tutkimukseni kannalta tärkeää, että mahdollisimman moni kentällä Tampereella ja Jyväskylässä työskentelevät vastaavat kyselyyni. Kopioi linkki ja liitä se TUVE-selaimen, niin pääset vastaamaan kyselyyn. Vastaaminen kestää alle 5 minuuttia.

Sinun vastauksesi on tärkeä ja vastauksesi käsitellään luottamuksellisesti.

Kyselyn vastaukset numeroidaan, jotta voin seurata vastaajamääriä ja välttää mahdollisen muistutusviestien lähettämistä.

Tutkimus tehdään yhteistyössä Poliisiammattikorkeakoulun kanssa ja opinnäytetyötäni voit lukea julkaisun jälkeen theseus.fi nettisivulla ja Poliisiammattikorkeakoulun kirjastossa. Jos sinulla on kysymyksiä, otathan yhteyttä minuun sähköpostitse. Kiitos jo etukäteen osallistumisestasi ja vaivannäöstä!

Vantaa, heinäkuu 2018

Nuorempi konstaapeli Ronnie Björkskog

ronnie.bjorkskog@poliisi.fi

Bilaga 3 Enkätfrågor

Midjehölster eller benhölster på fältet?

1. Din tjänsteplats
2. Arbetar du på fältet eller på brottsundersökningen?
3. Kön
4. Ålder
5. Tjänstear som polis
6. Använder du utrustningsbälte i dina arbetsuppgifter?
7. Använder du midjehölster för tjänstevapnet i dina arbetsuppgifter?
8. Upplever du att utrustningsbältet har orsakat ryggproblem?
9. Hör elpistol till dina maktmedelsredskap?
10. Upplever du att det finns tillräckligt med plats på ditt utrustningsbälte?
11. Hur ergonomiskt upplever du midjehölstret när du sitter i polisbil? (Personbil)
12. Hur ergonomiskt upplever du midjehölstret när du sitter i polisbil? (VW Transporter)
13. Har du upplevt att midjehölster varit obekvämt i någon situation, vilka situationer?
14. Hur ergonomiskt upplever du att midjehölster är för dina arbetsuppgifter?
15. Kan du skriva en orsak till varför du använder midjehölster för ditt tjänstevapen?
16. Använder du benhölster i dina arbetsuppgifter?
17. Upplever du att utrustningsbältet har orsakat ryggproblem?
18. Hör elpistol till dina maktmedelsredskap?
19. Upplever du att det finns tillräckligt med plats på ditt utrustningsbälte?
20. Hur ergonomiskt upplever du benhölstret när du sitter i polisbil? (Personbil)
21. Hur ergonomiskt upplever du benhölstret när du sitter i polisbil? (VW Transporter)

22. Har du upplevt att behölster varit obekvämt i någon situation, vilka situationer?
23. Hur ergonomiskt upplever du att behölster är för dina arbetsuppgifter?
24. Kan du skriva en orsak till varför du använder behölster för ditt tjänstevapen?

Virka-aseen vyökotelo tai reisikotelo kentällä?

1. Virkapaikkasi
2. Oletko kentällä tai rikostutkinnalla töissä?
3. Sukupuoli
4. Ikä
5. Virkavuodet poliisina
6. Käytätkö varustevyötä työtehtävissäsi?
7. Käytätkö virka-aseen vyökoteloä työtehtävissäsi?
8. Koetko, että varustevyö on aiheuttanut sinulle selkäongelmia?
9. Lukeutuuko sähkölamautin voimankäyttövälineisiisi?
10. Koetko, että varustevyössäsi on riittävästi tilaa varusteille, käyttäessäsi vyökoteloä?
11. Kuinka ergonomiseksi koet virka-aseen vyökotelon, istuessasi poliisiajoneuvossa (henkilöauto)?
12. Kuinka ergonomiseksi koet virka-aseen vyökotelon, istuessasi poliisiajoneuvossa (pakettiauto/Volkswagen Transporter)?
13. Oletko kokenut, että vyökotelo on ollut epä mukava käyttää joissakin tilanteissa, Missä tilanteissa?
14. Kuinka ergonomiseksi koet virka-aseen vyökotelon työtehtävissäsi?
15. Voitko kirjoittaa yhden syyn miksi käytät virka-aseeseen vyökoteloä työtehtävissä?
16. Käytätkö virka-aseen reisikoteloä työtehtävissäsi?
17. Koetko, että varustevyö on aiheuttanut sinulle selkäongelmia?
18. Lukeutuuko sähkölamautin voimankäyttövälineisiisi?
19. Koetko, että varustevyössäsi on riittävästi tilaa varusteille, käyttäessäsi reisikoteloä?
20. Kuinka ergonomiseksi koet virka-aseen reisikotelon, istuessasi poliisiajoneuvossa (henkilöauto)?
21. Kuinka ergonomiseksi koet virka-aseen reisikotelon, istuessasi poliisiajoneuvossa (pakettiauto/VW Transporter)?
22. Oletko kokenut, että virka-aseen reisikotelo on ollut epä mukava käyttää joissakin tilanteissa, Missä tilanteissa?
23. Kuinka ergonomiskesi koet virka-aseen reisikotelon työtehtävissäsi?

24. Voitko kirjoittaa yhden syyn miksi käytät virka-aseeseen reisikoteloä työtehtävissä?